

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэмрэ и Правительствэрэ ягъэзет

Тыгъэгъазэм и 22-р — энергетикым и Маф

**Адыгэ Республикэм и энергетическэ
отраслэ илофышIэхэу, иветеранхэу
лытэныгъэ зыфэтшыхэрэр!**

*Шъуисэнхъат епхыгъэ мэфэкIым — энергетикым и Мафэ
фэиI тыгу кыддеIэу тышгуфэгъушIо!*

Энергетическэ отраслэр Урысыем анахъэу ынаIэ зыты-
ригъэтыр лъэныгъохэм ащыц. Зэнуу фэмыхъоу энергоси-
стемэр зэрэлажьхэрэм бэкIэ елтытыгъэ экономикэм иотраслэ
пстэуми ялоф зэрэзныфэгъушIыр, цыфхэм ящыIэIэ-псэукIэ
зыфэдэгъушIыр, регионхэм яэкономикэ хэбхыныгъэ ар фэ-
IорышIэ.

Тиреспубликэ и энергетическэ комплекс дэгъоу Иоф зэ-
ришIэрэм ишыхъат Адыгеим ис унагъохэр фабэмрэ нэфы-
нэмрэ зэращымыкIэхэрэр, промышленнэ предприятиехэм-
рэ социальнэ учреждениехэмрэ зыпкэ итэу зэрэлажьхэрэр.
Энергетикхэм яопыт ишIуагъэкIэ Адыгеим цытсэхэрэмкIэ
сид фэдэрэ уахъти зэрэмыщынэгъоушIым тицхъэ телъ.

Адыгеим и энергетикхэм ясэнхъат епхыгъэ хабзэхэу
блэкIыгъэ лIэиIэгъум ия 40-рэ илъэхэм яублэгъу щегъэжьа-
гъэу ахэлъ хуэгъэхэр лъышэу агъэлъаIэ. Отраслэм ивете-
ранхэу зикIуагъэкIэ регионым и энергетикэ зыгъэпсыгъэхэм
лъышэу тызэрафэрагъэр негъэ ятIо тышIоигъу.

Республикэм и энергетическэ отраслэ илофышIэхэм, иве-
теранхэм и псауныгъэ пытэ, насып, щыIэIэ-псэукIэ дэгъу
яIэнэу, ягъаиIэ кIыхъэ хъунэу тафэлъаIо! Адыгеими, зды-
ти Хэгъэгъушхоу Урысые Федерациеми апат Иоф пстэуми
гъэхъэгъэхьхэр ащышIушIынэу ишгуфэгъушIо!

Адыгэ Республикэм и Президентэу

ТХЪАКIУЩЫНЭ Аслъан

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм
и Тхъаматэу Анатолий ИВАНОВ

Тыгъэгъазэм и 22-р —

Урысые Федерациеми и Пенсионнэ фонд зызэхашэгъэ маф

**Урысыем и Пенсионнэ фонд Адыгэ
РеспубликэмкIэ и Къутамэ илофышIэхэу
лытэныгъэ зыфэтшыхэрэр!**

*Урысые Федерациеми и Пенсионнэ фонд зызэхашагъэр илъэс
20 зэрэхъурэм фэиI тыгу кыддеIэу тышгуфэгъушIо!*

Урысыем и Пенсионнэ фонд тикъэралыгъо иджыгъэ пен-
сионнэ системэ чIыпIэгъоу щегъэжьагъо. Пенсионер миллион
пчъагъэм ащ цыхъэ зэрэфаишIэрэм къегъэлъагъо Фондым
щылажьхэрэм ялофшIэн ишIуагъэ кытэу зэрэзэхашагъэр.

Урысые Федерациеми и Пенсионнэ фонд пенсиейхэр аIэ-
кIэгъэхъэгъэхьхэмкIэ системэу негъэ хэгъэгъум цызэхашагъэм
нахъ чанэу хэлажьхэрэм зэу ащыц. Фондым илофышIэхэм
джыгъэ пенсионнэ системэм амалэу иIэхэр цыфхэм икъоу
агурагъаIо.

ИлофшIэн зыпкэ итэу зэрэзэхашагъэр ишIуагъэкIэ Фон-
дыр пенсионнэ системэ зафэм Урысыем хэбхыныгъэ ще-
гъэшыгъэным фэIорышIэ.

Урысые Федерациеми и Пенсионнэ фонд Адыгэ Республи-
кэмкIэ и Къутамэ илофышIэхэр сыдигъуи цыхъэиIэгъушIэу,
теубытагъэ ахэлъэу зытыгъэх, ялофшIэн творческэ екIо-
лIаIэ кыфагъотыгъэ, япшIэрылхэр еIолIэнчэу агъэца-
кIэхэзэ ахэр кыгъэкIох.

Урысые Федерациеми и Пенсионнэ фонд Адыгэ Республи-
кэмкIэ и Къутамэ илофышIэхэм тапэкIи цыфхэм, общест-
вэм, къэралыгъом яфедэхэр кызэрагъэгъушIыгъэхэм тицы-
хъэ телъ.

ШъуилофшIэн гъэхъагъэхэр щышIушIынэу, ыпэкIэ ишъу-
лыкIотэ знытынэу, цыфхэу кышIоуалIэхэрэр жьгъэгъэрэ-
зыхъу ишгуфэгъушIо!

Фондым илофышIэхэм, фэIо-фаишIэхэр зыфагъэцакIэхэр-
эм и псауныгъэ пытэ, насып, цылагъэ яIэнэу, ялофхэр зны-
фэххэу тафэлъаIо!

Адыгэ Республикэм и Президентэу
ТХЪАКIУЩЫНЭ Аслъан

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм
и Тхъаматэу Анатолий ИВАНОВ

Амалэу щыIэмкIэ адэIэпыIэщтых

УФ-м и Президентэу Дмитрий
Медведевым иприемнэу Адыгэ
Республикэм кышчызIуахыгъэм
АР-м и Президентэу ТхъакIушынэ
Аслъан тыгъуасэ цыфхэр шы-
ригъэблэгъагъэх. Ахэр зыгъэгумэ-
кIырэ упчIэхэр республикэм ипа-
шэ фагъэзэн амал ялагъ. Иофыгъоу
къагъэнэфагъэхэр кызэрыкIоу
зэрэщымытхэр кыдалыгътэзэ, ми-
нистрэхэр, муниципальнэ образо-
ваниехэм япащэхэр ащ къекIолла-
гъэх.

Апэу игумэкIыгъо кызылIоты-
кIыгъэхэм ащыц Шэуджэн рай-
оным ит къуаджэу Къэбыхъаблэ
щыпсэурэ ЦуамыкIо Рабихъат. Ар
шапхъэхэм адимышIтэрэ унэм чIэс,
бгъэцэкIэжын пIоми, мылкъушхо
пэлухъашт. Ишхъэгъусэ сэкъат-
ныгъэ иI, унэгъо Iужъу. ПсэупIэ
ыщэфын амал иIэпти, Президен-
тым лъэлукIэ зыкыфигъэзагъ.

МэфипшIым кыкIолI мы Ио-
фым хэплъэнхъэш, хэкIыпIэу шы-
Iэхэм ярусэнхэу республикэм ипа-
шэ а чIыпIэм унашъо щышIыгъ.

Мыекъуапэ щыпсэурэ Николай
Толочко сэкъатныгъэу иIэмкIэ ятIо-
нэрэ купым хэхъэ, Хэгъэгъу зео-
шхом ыкIи ИофшIэным яветеран.
Ишхъэгъуси, икIали сэкъатныгъэ
яI. Унэу зэрысхэм гъэцэкIэжын-
хэр ищыкIагъэх, ащкIэ IэпыIэгъу
къафэхъунэу Президентым къельэ-
Iугъ.

ТхъакIушынэ Аслъан уна-
шъоу ышIыгъэм диштэу мы уна-
гъом сомэ мини 113-рэ фатIуп-
щышт, ащ ишIуагъэкIэ псэу-
пIэр зэтырагъэпсыхъажын амал
яIэшт.

Мыекъуапэ щыпсэурэ Къош За-
мирэ изакъоу кIэлэцIыкIуи 3 епIу,
унэ иIэп. ПсэупIэ зэригъэгъоты-
нымкIэ Мыекъопэ къэлэ админи-
страциеми иучет бэшIагъэу хэт. Унэ
ыщэфыным пае материалнэ Iэ-
пыIэгъу ищыкIагъэу Президентым
зыкыфигъэзагъ.

Бзылфыгъэр зыгъэгумэкIырэ
упчIэм мэфи 10-м кыкIолI хэп-
лъэнхъэш, чIыгу Iахъ кыратынэу
пащэм унашъо ышIыгъ.

Джащ фэдэу Мыекъопэ райо-
ным ит къутырэу Калинин дэт
кIэлэцIыкIу ИгъыпIэм гъэцэкIэ-
жынхэр ешIылIэгъэнхэм пэлъу-
хъашт ахъшэр афатIупщынэу Пре-
зидентым кыгъэгъуагъэх. Мые-
къуапэ щыц Хъот Иринэ стани-
цэу Ханскэм ыпэкIэ дэтыгъэ сов-
хозу «Доверие» зыфиIорэм шы-
рилэ чIыгу Iахъыр зытыритхъа-
жынымкIэ документхэм ягъэхъа-
зырын епхыгъэ Иофыгъор а чIыпIэм
щызэшIохыгъэ хуэгъэ.

— УпчIэу цыфхэр зыгъэгумэ-
кIыхэрэм янахыбэр псэупIэ зэ-
рямыIэм, ахэм ягъэцэкIэжын, нэ-
мыкI социальнэ Иофыгъохэм япхы-
гъэх, — кыIуагъэ зэфэхьысыжъ-
хэр кышIыгъэ ТхъакIушынэ Ас-
лъан. — Нэбгырэ пэлчъ лъэлъу
иIэр фэдгъэцэкIэным амалэу тIэр
етхылыIэшт, цыфхэм IэпыIэгъу
тафэхъушIт.

ТХЪАРКЪОХЪО

Адам.

Сурэтыр А. Гусевым тыри-
хыгъ.

Адыгэ Республикэм и Президент иунашъу

Ипэлэсэнэгъэхшо зэрэхэлъым ыкIи ялофшIэн гъэхъагъэхэр зэрэщашIыгъэхэм афэшI сызэрафэ-
разэр ясэлэ:

1) **Полуботко Александр Анатолий ыкъом** — ухъумэн ИофхэмкIэ Урысыем и Федеральнэ къу-
лыкъу зэпхыныгъэхэмкIэ ыкIи къэбархэмкIэ и Гупчэу Адыгэ Республикэм шыIэм ипащэ, полков-
никым;

2) **Величко Борис Валерий ыкъом** — ухъумэн ИофхэмкIэ Урысыем и Федеральнэ къулыкъу
зэпхыныгъэхэмкIэ ыкIи къэбархэмкIэ и Гупчэу Адыгэ Республикэм шыIэм ипащэ игуадзэ — ятIонэрэ
отделением ипащэ, подполковникым;

3) **Крапивцев Григорий Михаил ыкъом** — ухъумэн ИофхэмкIэ Урысыем и Федеральнэ къу-
лыкъу зэпхыныгъэхэмкIэ ыкIи къэбархэмкIэ и Гупчэу Адыгэ Республикэм шыIэм ипащэ отделе-
ние ипащэ, подполковникым;

4) **Першин Владислав Александр ыкъом** — ухъумэн ИофхэмкIэ Урысыем и Федеральнэ къу-
лыкъу зэпхыныгъэхэмкIэ ыкIи къэбархэмкIэ и Гупчэу Адыгэ Республикэм шыIэм иятIонэрэ отде-
ление истаршэ офицер, майорым;

5) **Терентьев Максим Владимир ыкъом** — ухъумэн ИофхэмкIэ Урысыем и Федеральнэ къу-
лыкъу зэпхыныгъэхэмкIэ ыкIи къэбархэмкIэ и Гупчэу Адыгэ Республикэм шыIэм иятIонэрэ отде-
ление иофицер, капитаным.

Адыгэ Республикэм и Президентэу ТХЪАКIУЩЫНЭ Аслъан
къ. Мыекъуапэ,
тыгъэгъазэм и 20, 2010-рэ илъэс
N 156-рп

Урысые Федерацием и Пенсионнэ фонд Адыгэ РеспубликэмкIэ и Къутамэ иЮфышIэхэм афэКIо

Ныбджэгъу лъапIэхэр!

Тэ, Урысые Федерацием и Пенсионнэ фонд Адыгэ РеспубликэмкIэ и Къутамэ иЮфышIэхэм, непэ тимэфэ-кIышху — Урысые Федерацием и Пенсионнэ фонд зы-зэхашагъэр илъэс 20 мэхъу!

Урысые Федерацием и Пенсионнэ фонд и Правление, и ГъэцэкIэкIо дирекция, АР-м иIэштхъэтетхэр къыд-дэIэныIэхэзэ, республикэм ипенсионнэ системэу ти-регион исоциальнэ лъэныкъо чIыпIэхэу цызыубыты-рэр илъэс 20-м къыкIоцI зэхэтицэн тлэкIыгъ. Ти Къу-тамэ испециалист нэпчъ, анахъу ПФР-м ичIыпIэ гъэ-IорышIапIэхэм Iоф ащызышIэхэрэм, ялахышху ащ хэлъ.

Лъытэныгъэ зыфэсшIырэ сиIофшIэгъухэр, ти-республикэ ицынхъэрэм ящыкIэгъэ дэдэу цыт иIуиIофшIэн гъетныгъэ шъухэлъу зэрэжыгъэцакIэрэм фэиI сы-зэрэшIуфэразэр мы мэфэКI мафэм шъуасIо сиIоигъу!

Ныбджэгъу лъапIэхэр, шъуимэфэКIыкIэ сышIуфэгъу-шIо! Псауныгъэ пытэ, насып, цыIэкIэ-псэукIэ дэгъу иIуиIэнэу, лъытэныгъэ зыфэсшIырэ ти-пензионерхэм иIуафэгъумэкIыгъэ гъэхъэгъакIэхэр джыри шъушIынэу шъуфэсIо!

ПФР-м Адыгэ РеспубликэмкIэ и Къутамэ ипашэу
А. Хь. КЪУЛЭ

Урысые Федерацием и Пенсионнэ фонд Адыгэ РеспубликэмкIэ и Къутамэ иЮфышIэхэм яюбилей — Урысые Федерацием и Пенсионнэ фонд зызэхашагъэр илъэс 20 зэрэхъурэм фэиI тыгу къыддеIэу тафэгъушIо!

Нахъыжхэр нахъышIоу социальнэу ухъумэгъэнхэм-кIэ, социальнэ программэхэм япхырыщынкIэ ПФР-м ичIыпIэ органхэм IофшIэрэм республикэм иветеранхэм осзыхо раты. Ветеранхэм Пенсионнэ фондым иЮфышIэхэу зипшIэрэлыхэр дэгъоу зыгъэцакIэхэрэр яныбджэгъушIухэу алытэх.

ПФР-м Адыгэ РеспубликэмкIэ и Къутамэ иЮфышIэхэм псауныгъэ пытэ, насып яIэнэу, мамырэу псэун-хэу, тикъэралыгъо исоциальнэ политикэ цыIэныгъэм цыпхырыщыгъэнымкIэ чаныгъэу къызыхагъафэрэм къыкIырамыгъэчынэу тафэлъало!

Адыгэ РеспубликэмкIэ заом, IофшIэным, УIэшыгъэ
КIуачIэхэм, хэбзэхъумэкIо органхэм яветеранхэм
(пензионерхэм) яобщественнэ организацие итхьаматэу
Г.В. БАРТАЩУК

Республикэм шыпсэурэ пенсионер мини 120-мэ ацIэкIэ Урысые Федерацием и Пенсионнэ фонд Адыгэ РеспубликэмкIэ и Къутамэ иЮфышIэхэм ямэфэКIкIэ — Урысые Федерацием и Пенсионнэ фонд зызэхашагъэр илъэс 20 зэрэхъурэмкIэ тыгу къыддеIэу тафэгъушIо!

Пенсионнэ фондым иЮфышIэхэм ти-пензионер мин пчъагъэмэ яфитыныгъэхэр яфедэхэрэ цыхъэшIэгъоу къызэгъэгъунэрэр илъэс 20 хъугъэ. Пенсионерхэр, нэмыкI ахъыгъэ IэныIэгъухэр игъом зэрагъэуцухэрэм ыкIэ зэра-ратыхэрэм, яунэхэм газыр арыцэгъэнымкIэ пенсионер-хэм IэныIэгъу зэрарагъэгъотырэм, яIоф хэшIыкIышху зэрэфыриIэм апае ПФР-м иЮфышIэхэм осзыхо афашIы.

Пенсионнэ фондым иЮфышIэхэм яюбилейкIэ тафэ-гъушIо, псауныгъэ пытэ, насыпшху яIэнэу, яунэгъо Iоф-хэр зэныфэнхэу, ти-республикэ иIэуэж нахъыжхэм апае яIофшIэн гъэхъэгъакIэхэр шашIынэу афэтIо!

Урысые общественнэ организациеу «Урысыем
ипензионерхэм я Союз» и АРО итхьаматэу
Р. Хь. ПЭНЭШЪУ

ТигумэкIхэр Уасэхэр ашIуаб

**КПРФ-м и Адыгэ республикэ комитет тыгъуасэ
Мыекъяуапэ шызэхыщэгъэ зэхыхэр къалэм
игупчэу Лениным ыцIэ зыхъырэм шыкIуагъ.**

2011-рэ илъэсым ЖКХ-м итарифхэм процент 15 къах-хъошт. Ащ ыгъэгумэкIхэу, гъомылапхъэхэм ауасэ зы-къызырIэтырэри къыдалыгъыт, коммунистхэр къалэм ипчэ-гу тыгъуасэ кыихъэгъагъэх. Тхыгъэу алыгъхэм къаIуа-гъэщыгъ уасэхэм лъэшыщэр зэрахъорэр, политикэу ащкIэ Урысыем шызэрэхъэрэм зэрэдырамыгъаштэрэр.

КПРФ-м и Адыгэ реском иапэрэ секретарэу Евгений Саловыр, къалэм ипартийнэ организацие хэтхэр зэхыхэм хэлэжыагъэх.

САХЫДЭКЪО Нурбий.

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм

Илъэсыбэ хъугъэу гъетныгъэ фыриIэу къэралыгъо хабзэмрэ чIыпIэ зыгъэIорышIэжынымрэ яорганхэм Iоф зэрашIэрэм, Адыгэ Респу-бликэм исоциальнэ-экономикэ хэхьо-ныгъэ илахышху зэрэхишIыхэрэм афэиI Адыгэ Республикэм и Къэ-ралыгъо Совет — Хасэм и Щытхъу тамыгъэу «Закон. Пшгъэрыл. Цы-фыгъ» зыфиIорэр фагъэшъошагъ Янушкевич Николай Петр ыкIом, Адыгэ Республикэм псэолъэшIы-нымкIэ, транспортымкIэ, унэ-ком-мунальнэ, гъогу хъызмэтымкIэ ими-нистрэ игуадзэ.

Илъэсыбэ хъугъэу гъетныгъэ фыриIэу энергетическэ отраслэм зэ-рэщылажыхэрэм, яIофшIэн гъэхъа-гъэхэр зэрэщашыгъэхэм ыкIэ энер-гетикым и Мафэ зэрэхагъэунэфы-кIырэм афэиI Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Щытхъу тхылъ афагъэшъошагъ:

— **Закрепа Юрий Иван ыкIом**,
ОАО-у «Кубаньэнерго» и Адыгэ элек-трическэ сетхэм ямастер;

— **Курников Сергей Александр ыкIом**,
ОАО-у «Кубаньэнерго» и Адыгэ электрическэ сетхэм Мые-къяуапэ районымкIэ я Каменноост-скэ сетевой участкэ электромонтер;

— **Хьодэ Аслъан Илэс ыкIом**,
Краснодарскэ элетрическэ сетхэм я ОАО-у «Кубаньэнерго» и Теуцожь район электрическэ сетхэм ядиспетчер.

Сомэ миллион 20-кIэ

Илъэс 30-кIэ узэкIэIэбэжымэ, къат 12-у зэтет хьа-кIэшым ишIынэу Мыекъяуапэ шырагъэжыгъагъэм иIоф 2010-рэ илъэсым зэхэфыгъэ хъугъэ. Ар сомэ миллион 20-кIэ Краснодар дэт псэолъэшI фирмэм шыфэыгъ. Мы къэбарыр тыгъэгъазэм и 20-м мылькы зэфыштыкIэхэмкIэ республикэ комитетым гъэзетэу «Адыгэ макъэм» къыриIуагъ.

Адыгеим и Правительствэ унашъоу ышIыгъэмкIэ, илъэс пчъагъэрэ шытыгъэ псэуальтэм хьакIэщт теплэу иIэу агъэцэкIэжынышъ, ОАО-у «Центр-Отель» зы-фиIорэр шагъэпсышт. Ащ хэлъышт акциехэм япро-цент 74-р — инвесторхэм, процент 26-р республи-кэм яештых. Амыухыгъэ хьакIэщыр зыдэщыт райо-ным гупчэ мэщытымрэ Зэкъошныгъэм ипаркрэ игъу-нэгъух, псэолъэшIыныр зыщыкIошт чIыпIэр аукъэ-бзынэу рагъэжыагъ.

Мы уахътэм унэм изытет ауплъэкIу, псэолъэшIы-ным хэхъашт мылькыр зыфэдызэр мэзыхкIэ къэнэ-фэшт. Енэгъуагъо, хьакIэщыр къати 4 — 5-кIэ нахъ цIыкIу ашIынкIэ.

Координационнэ зэхэсыгъо яIагъ

Тыгъуасэ АР-м иправэухъу-мэкIо органхэм япашэхэм яко-ординационнэ зэхэсыгъо рес-публикэ прокуратурэм шы-кIуагъ. Краснодар краим ит станицэу Кушевскэм бзэджэ-шIэгъэ хьылъэ дэдэу шызэра-хьагъэр ащ лъапсэ фэхъугъ. Ащ къыпкырыкIыхэзэ, республи-кэм иправэухъумэкIо органхэм законхэр зэрагъэцакIэхэрэм те-гушылагъэх. Зэхэсыгъом хэлэ-жыагъэх АР-м и Премьер-ми-нистрэу Къумпыл Мурат, Къэ-ралыгъо Советым — Хасэм и Тхьаматэу Анатолий Ивановыр, федеральнэ инспектор шъхьа-Iэу ЛыIужыу Адамэ, суд ыкIи правэухъумэкIо орган зэфэ-шъхьафхэм япашэхэр, яIофы-шIэхэр. Iофтхьабзэр зеришагъ АР-м ипрокурор шъхьаIэу Сер-гей Охлопковым.

Краснодар краим ит стани-цэу Кушевскэм бзэджэшIэгъэ хьылъэ дэдэу джырэблагъэ шызэрэхьагъэм ыпкь къыкIэу, УФ-м и Генеральнэ прокуратурэ ушлэкIунхэр зыгъэхэцхэм, къэ-ралыгъо хэбзэ органхэм, пра-вэухъумэкIо органхэм зэхэ-цэгъэ бзэджэшIагъэхэр ащызэ-рахъэхэу къызэрэцIагъэщыгъэр зэхэсыгъом къышIауагъ. Бзэ-джэшIэгъэ хьылъэ е хьылъэ дэ-дэхэм ахалыгътэу зэрэхъэхэрэр ахэм япхыгъэх.

АР-м иправэухъумэкIо ор-ганхэм бзэджэшIэгъэ хьылъэхэр

зезыхъэрэ купхэм якъычIэгъэ-щынкIэ Iофэу зэшIахыхэрэр зэхэсыгъом къышIауагъэх. Арэу щытми, шIагъэ хъурэм уигъэ-рээзнэу щытэп. 2010-рэ илъэ-сым ащ фэдэ купхэм зэрэхъэ-гъэ бзэджэшIагъэхэм якъычIэ-гъэщын процент 68-кIэ нахъ макIэ хъугъэ. Прокуратурэм ушлэкIунэу зэхыщэгъагъэхэм республикэм иправэухъумэкIо органхэм оперативнэ-лтыхъон Iофхэм язэшIохынкIэ мымакIэу законыр аукуагъэу, япшъэрыль-хэр икыоу амыгъэцэкIагъэхэу, статистическэ отчет нэпцIхэр агъэхъабырыгъэхэу къызэрэхэ-кIыгъэр къагъэлэгъуагъ. А зэп-тэуэм органхэм япашэхэм яIофшIэн Iэпэдэлэл зэрэшIы-гъэр къаушыхъаты. БзэджэшIа-гъэу республикэм шызэрэхъа-гъэхэм ащыщхэр учетым ха-мыгъэуцагъэхэу къычIэщыгъ. Мы илъэсым пыкIыгъэ мэээ 11-м къыкIоцI ащ фэдэу гъэгъ-гъу 355-рэ прокурорхэм къы-хагъэщыгъ.

Координационнэ зэхэсыгъом икIэухым зытегушылагъэхэр зэ-фахысыжыгъэ, бзэджэшIэгъэ хьылъэу е хьылъэ дэдэхэм аха-лыгътэу зэрэхъэхэрэм ягъэунэ-фын, язэхъфын, ащкIэ игъом макъэ гъэлугъэным правэухъу-мэкIо органхэм анахъэу анаIэ тырагъэтынэу хэлэжыагъэхэм унашъо аштагъ.

ХЪУТ Нэфсэт.

Къат 12-у зэтет хьакIэщэу «Турист» зыфиIорэм игъэпсын 1970-рэ илъэхэм Мыекъяуапэ шырагъэжыгъа-гъагъ. Москва шыкIогъэ олимпиадэр зышырагъэжыгъ-щтым ар зэпагъэужыгъагъ. Илъэс 30-рэ зыми имы-щыкIагъэу бзэджэшIэхэр шызэрэугъоныхэу, укIын Iофхэр шызэрэхъэхэу къат 12-у зэтет унэр шытыгъ.

МэфэКI елкэр машIомкIэ щынэгъончъэным ишIапхъэхэр

ИлъэсыкIэр мэфэКI лъапIэу щыт. Унагъо пэпчэ ишъыпкэу ащ зыфэгъэхъабыры, илъэсыжыр ыгъэкIотэжынышъ, илъэсыкIэр дахэу къызэрэригъэхъаштым егу-пшысэ.

Хабзэ зэрэхъугъэу, тыгъэгъэзэ мазэм унэхэм, IофшIапIэхэм, еджапIэхэм, кIэлэцIыкIу Iыгъы-пIэхэм мэфэКI елкэхэр ашагъэ-кIэракIэх. МэфэКI мафэхэу илъэсрэ тызэжагъэхэм тхьамыкIэгъо кIэх афэмыхъуном пае мэшIогъэкIо-сэным ишIапхъэхэм тащыгуазэмэ нахъышIу. Ахэм мыщ фэдэ Iофы-гъохэр къыдалыгъэх.

ИлъэсыкIэ елкэр къэмыукIо-рэиным пае тегъэуцопIэ пытэм те-тэу, икыутамэхэр электроприбор-хэм анэмысхэу щытын зэрэфаер зыщышъуымыгъэгъуш.

Елкэр къэгъэнэфыгъэным пае агъэфедэрэ остыгъэ цыкIухэр (гир-ляндэхэр) заводхэм къашашыгъэу ыкIэ зэщыкыоныгъэ ямыIэу гъэ-псыгъэнхэу щыт.

ИлъэсыкIэ мэфэКIым епхыгъэ

рэ унэхэм илыягъэу цыфхэр къа-щызэрэугъоныхэу ищыкIагъэп.

Елкэр зышагъэуцугъэ чIыпIэм пэмычыжыу мэшIогъэкIосэ амал-хэу (огнетушитель, пшахъо, упкIэм хэшIыкIыгъэ техъон, теле-фон) зыфэпIоштхэр шыIэнхэ зэ-рэфаем шъуналэ тешъудз. Теле-фоном дэжыкIэ еIулыгъээн фаяе

«МашIо къызыхъукIэ теу 01-м» зыфиIорэр зытетхэгъэ пхъэмбгъур.

МэфэКI елкэр зэрыт унэр элек-тричествэкIэ къамыгъэнэфы зыхъу-кIэ, ИлъэсыкIэм ипэгъокIын епхы-гъэ Iофыгъохэр зыщынэфынэрэм фэшъхьаф уахътэ зэхэпшэнхэу ищыкIагъэп.

МэфэКIыр къызыщыблагъэрэм дэжэ общественнэ учреждениехэм, кинотеатрэхэм, тучанхэм япашэхэм анаIэ тырядгъадзэ тшIоигъу са-тыушIыпIэ залхэр, фойехэр машIор псынкIэу къызкIэнэн зылъэкIышт-хэмкIэ агъэкIэрэкIэнхэу зэрымы-щыкIагъэр. Джащ фэдэу ны-тыхэр ясабийхэм альпылпэнхэу зыцарэ-мыгъэгъуш. МашIо къызыпкIырэ шэфостыгъэхэр, бенгальскэ машIо-хэр джэгъуалъэ амышIыныхэм фэрэ-сакых. МэфэКIыр тхьамыкIагъо-кIэ амыухыным фэиI мэшIогъэ-кIосэным ишIапхъэхэр шъуымыукох.

ХЪАЖЭКЪО Людмил.

УФ-м и МЧС и ГъэIорышIапIэу АР-м шыIэм пропагандэмкIэ ыкIэ общественнэ зэхыны-гъэмкIэ иотдел иIофышI.

Псауныгъ

ИлъэсыкIэм зэхъокIыныгъэхэри кызыдихыщтых

Аужырэ мээ зытлущым гупчэ гъэзетхэми, телевидением бэрэ игугъу къашы псауныгъэр къэухъумэгъэным исистемэ зэхъокIыныгъэхэр зэрэфэхъуштхэм, ащ «модернизациер» кызырээрэм. Сьд фэдэ зэхъокIыныгъа анахь тызэжэнэу шытыр, анахь зэхэтшэщтыр? Ахэм афэгъэхьыгъагъ республикэ гъэзетхэм яредакцияхэр зычлэтхэ унэм бэмышлэу шыклогъэ «Iэнэ хъураер». Адыгэ Республикэм псауныгъэр къэухъумэгъэнымкIэ иминистрэу Натхьо Разыет, ащ игуадзэхэу Г. Савенковамрэ Н. Чэужымрэ, шлокI зимылэ медицинэ страхованием (ОМС-м) и Адыгэ республикэ фонд игъэцкIэкло директорэу А. Абыдэр, медицинэ страховой компаниеу «Солидарность для жизни» зыфилорэм и Къутамэ идиректорэу М. Ожбыр мы мафэм алукагъэх журналистхэм. Джащ фэдэу «Iэнэ хъураем» хэлэжыгъэх Мыекхонэ кьэлэ администратием псауныгъэр къэухъумэгъэнымкIэ и ГъэлорышланIэ ипашэу В. Парваткиныр ыкIи псауныгъэр къэухъумэгъэным илофышIэхэм япрофсоюз и Адыгэ республикэ организацие итхьаматэу Л. Усачевар. Иофтхьабзэр зерищагъ Адыгэ Республикэм лъапкIэ ИофхэмкIэ, Iэклиб кьэралхэм ащыпсэурэ тилъэпкыгъухэм адырIэ зэпхыныгъэхэмкIэ ыкIи кьэбар жъугъэм иамалхэмкIэ и Комитет ипашэу ЖакIэмыкьо Вячеслав.

кызырээдилытэрэмкIэ, кы-хьашт илъэсым ижъоныгуагIэ рагъэжъэныш, джы тилэ медицинэ полисхэр электроннэхэмкIэ зэблэхъугъэнхэм tlэky-tlэкloу техьаштых. Ащ фэдэ полисым кьэралыгъом исыд фэдэрэ чыпIи кIуачIэ шыриI, нэмыкIэу кьэпIон хъумэ, цIыфым ыпкIэ хэмьIэу медицинэ IэпыIэгъу тыди кышыратын фае, ар зыщысэурэм, зыдэтхэгъэм ямылтыгъэу.

Абыдэ Азамат мыщ дэжымы кышыгыгъэщыгъ хэти джы зыфэе медицинэ учреждениери, кьелэзэнэу цыхъэ зыфишIырэ врачри кыыхыххэм ифитыныгъэ зериIэр. Ау, тыхэмьукомэ, а фитыныгъэр Конституцием бэшIагъэба кызытыгъэр? А упчIэр журналистхэм кьамыгъэуцузэ, А. Абыдэм кыкIигъэтхылыгъыпIэм тетхэгъэ кьодыеу, нэмыкIэу кьэпIон хъумэ, декларативнэу кызырэнэгъагъэр. Шыпкьэр пIоштмэ, хэти мы чыпIэм егупшысэгъэн фае: джыри арэуштэу хъумэ? Ау «Iэнэ хъураем» хэлэжыгъэ специалитхэм мы лъэныкьомкIэ шлошъхъуныгъэ пытэ ялагъ.

Медицинэ учреждение 35-рз ОМС-м и Адыгэ республикэ Къутамэ хэтэу мы лъэхъаным Иоф зышIэрэр.

— ТапэкIэ, — кыIуагъ А. Абыдэм, — ОМС-м исистемэ республикэ ыкIи муниципальнэ медицинэ учреждениехэм анэмькI хэмьхъыштыгъэмэ, джы унэе клиникэхэри ащ хэхьанхэ альэкIышт. Ащ пае Iоныгъом и 1-м нэс ахэм лъэIу тхылъ кьатын фае.

Натхьо Разыетрэ Абыдэ Азаматрэ псауныгъэм икьэухъумэн зэхъокIыныгъэу фэхъуштхэм, а кьулыкьум имодернизацие зэрэклонэу шыгъым, региональнэ Программэу республикэм шагъэцкIэштхэм кызытегушыIэхэм ыуж журналистхэм яупчIэхэм джэуапхэр кьаратыжыгъ. Ахэм ащыщыгъ а кьэралыгъо мэхъанэ зиIэ Иофтхьэбзэхом игъэцкIэн пэIуагъэхъаным пае республикэм мылкъоу кыфатлупшыщтыр зэрагъэ фэдэштхэм пэшIорыгъэхъэу игугъу къашIын альэкIыштмэ. Ащ фэгъэхьыгъэу Натхьо Разыет кыIуагъ:

— Региональнэ Программэр дгъэхъазыгъ зэхъум, сымэджэхъу район гупчэхэм, псэупIэ зэфэхъафхэм адэтхэм азыфагу илэ километр пчъагъэр, анахьыбэу цIыфхэм кьаузырэр ыкIи зырылыкIыхэрэ узхэр кьыдэтлытагъэх. Пчъагъэхэм кызырэгъэлыгъорэмкIэ, тиреспубликIэ нахьыбэу цIыфхэр зырылы-

кIыхэрэр лъынтфэ узхэр ары. Ащ пае Адыгэ кьалэ дэт сымэджэхъым травматологии гупчэрэ лъынтфэ узхэм зыщIэзэштхэ гупчэрэ кышыгъэIутхынхэ гухэлъ тилэ. Джащ фэдэу Кошхьэблэ ЦРБ-м хирургиемкIэ ыкIи гинекологиемкIэ отделениехэр иIэнхэу ары. Район сымэджэщитIу участковэ тшIыжыныу итэхъухъэ. Ахэм пIэкорэу ачIэтхэр нахь макIэ хъушт. ЗэкIэмкIи стационар учреждениехэм ачIэт пIэкор пчъагъэр, «коечный фонд» зыфатлорэр, пIэкор 300-м ехъукIэ нахь макIэ тшIынэу Программэм кыделъытэ. Ау ащ кыкIырэп цIыфхэм ящыкIэгъэ медицинэ IэпыIэгъу тисымэджэхъэм ащамыгъотыштхэ. Хэти а амалыри Iэшт, кьащIэзэштхэ е стационарым, е мафэрэ зычIэлыхэрэ отделениехэм. Тисымэджэхъэм, стационархэр ары зыфаслорэр, пIэкор бацэ ачIэт зэрэхъугъэр нафэ. Ахэм кьащыгъэкIэгъэн фае. Ау мы чыпIэм кышыгъэхъэщы сшIоигъу врачхэу а сымэджэхъэм ащылажъэхэрэр ИофшIэн ямыIэу кызырэтетымыгъэнэштхэр. ИщыкIагъэ хъумэ, ахэр едгъэджэжыштых, ау зы нэбгыри тинэплъэгъу идгъэкIыштэп.

Мылкъур анахьыбэу зыпIуагъэхъащхэм ащыщэу министрэм кыыхыгъэщыгъэх Адыгэ республикэ клиникескэ сымэджэщыр, кIэлэцIыкIу клиникескэ сымэджэщыр, район ыкIи муниципальнэ медицинэ учреждениехэр. Джащ фэдэу Программэм кыделъытэ республикэм исымэджэхъэ шхьалэ гъэцкIэжыны ИофшIэнхэр шыухыгъэнхэр, лъэхъаным диштэрэ медицинэ IэпыIэгъу, «высокотехнологичнэ» зыфалохэрэри нахьыбэу, ащ цIыфхэм шагъотыным фэшI.

Мыщ дэжымы министрэм еупчIыгъэх район сымэджэхъэм ащыщхэм кьарыкIоштхэмкIэ. Натхьо Разыет занкIэу кыIуагъ ахэм ащыщхэм Иоф ащызышIэшт специалистхэмкIи, оборудованиеу ачIэтымкIи гумэклигъоу шыIэр зэрэмымакIэр. Анахъэу зиIоф дэихэм ащыщэу ащ кыыхыгъэщыгъ Шэуджэн район сымэджэщыр. Мыщ гъэцкIэжыны ИофшIэнышхохэр зерищыкIагъэр гъэнэфагъэ, ау ахэр ащ шагъэцкIагъэхэм, сымэджэщым Иоф ышIэгъуным министрэм ичыхъэ зэрэтемылтыр шхьэихыгъэу кыIуагъ.

— Мы сымэджэхъым цIыфхэр чIэлыхэрэп, нэкли, — джэуап кытыгъ ащ. — ЦыIэныгъэм нафэ кьешлы: сымэджэхъым Иоф ышIэн, мылкъу кьылэжыны фае.

Иофыгуабо кьышIагъыгъ «Iэнэ хъураем», упчIабо цызэхъафыгъ.

Ахэм зэкIэми игъэклотыгъэу непэ такытегушыIэн, джэуап псэуэми такышчыуцун тлэкIынэп, ау кыыхъэгъэщы тшIоигъу республикэм псауныгъэр къэухъумэгъэнымкIэ икьулыкьу зэхъокIыныгъэшIухэр фэхъунхэм игугъапIэ шыIэу а мафэм кызырэтшыхъугъэр. Арэуштэу тэзыгъа-Иохэрэм джыри кьахэдгъэхъон республикэм исымэджэхъэ шхьалэ хирургием игупчэу кардиохирургием зыхэхъащтыр шагъэпсы-нэу зэрэщыгъэр. Джащ фэдэу онкодиспансерым шыкIагъэу илэхэр дэгъэзыжыгъэнхэу кьыдалгытагъ, тубдиспансеры кьэлэ клоцIым дэхыгъэным игугъапIи шыIэ хъугъэ, ащкIэ республикэм IэпыIэгъу кыфэхъунэу мэгугъэх Къащ Плъыжымы и Дунэе организацие.

Зигугъу кьэтшIыгъэ Иофыгъо-хэм язэшIохын охътэ шIукае зерищыкIагъэр гъэнэфагъэ. А электрон паспортхэми игъорыгъоо татэхъащ, жъоныгуагIэм и 1-м кышегъэжыгъэу полисыжъхэр тIахыжыныхъу шыгътэ, ахэм джыри кIуачIэ ялэшт. Тимедицинэ учреждениехэм техникескэ амалэу ялэ хъуштхэм елгытыгъ а Иофыр зэшIохыгъэ зэрэхъуштхэм ипсынкIагъэ.

— Медицинэр мафэ кьэс нахь лъапIэ мэхъу, — кыIуагъ икIэухым Натхьо Разыет. — Цыфхэр гумэклигъоу зыхэтхэр кьыдгурэIошгъ, мафэ кьэс бэрэскышхор хэмьтэ, тиспещалистхэм ахэр алуIэнхэ альэкIынэу тшIыгъэ, IэпыIэгъу тызыфэхъурэр нахьыбэным пае. Республикэм шыпсэухэрэм ащыщэу нэмыкI регионхэм медицинэ IэпыIэгъу кьащаратыным кыкIэлэIухэрэм ащыщыбэхэм ушхъагъоу ашIырэр тимедицинэ ИофшIэхэм сымаджэхэм фыштыкIэу кьафьыгъэр агу зэрэримыхьырэр, зэрамыштэрэр, цыфыгъэ кызыхъэзымыгъафэхэрэм а цIэ лъапIэр зэрауцIэпIырэр ары. Программэр «профессионализм» зыфатлорэм кышегъэIэтыгъэными фэлэжэщт.

ИкIэухым кыыхъэгъэщы тшIоигъу тэ тишIошIи. Натхьо Разыет ащ ыналэ тыридзагъ. Зыфатлорэр мы законом ыпкь кыкIыкIэ цыфхэр чыпIэ зэфэхъафхэм, анахь врач дэгъоу алыгъэхэрэм адэжъ нахьыбэу клонхъу, зафагъэзэнэу зэрэхъуштхэр ары. Ау адрэ сымэджэхъэу, врачхэу цыфхэм «кыыхамыхьхэрэм» сыда ашIэщтыр? Ау министрэу Татьяна Голиковам кызыррилоу, «зэнэкьокьу шIыкIэу тызетехьэрэм цыфхэм медицинэ IэпыIэгъу тэрэз ягъэгъотыгъэным иамалышIухэр кытыныхъу шыт». Арышп, нахьышIум тышыгъуын.

ЖАКIЭМЫКЪО Аминэ.

Иофыгъо шхьалэу «Iэнэ хъураем» кышыгъэIукагъэхэр зытегушыIэштхэм кIэклэу журналистхэр нэуасэ зыфэхъышхэм ыуж В. ЖакIэмыком гушIыIэритыгъ министрэу Натхьо Разыет. Ащ ипэублэ псалэ кышыгыгъэщыгъ республикэм ижурналистхэм зэрафэрээр, сьд фэдэ Иофыгъо мы системэм кышыгыгъэхъагъэми, IэпыIэгъушIу кызырэфэхъухэрэм пае.

— Мызыгъогум лъэшэу тызыгъэгумэкирэр, — кыIуагъ министрэм, — модернизацием, зэхъокIыныгъэу псауныгъэр къэухъумэгъэным исистемэ хэхъу-хъанэу шытхэр цыфхэм тэрэз дэдэу кызырагурымылорэр ары. Нахьыбэм а зэхъокIыныгъэхэр зэрапхьхэрэр сымэджэхъэм ачIэт пIэкорхэр, стационарым чIэлъын зылъэкIышт нэбгырэ пчъагъэр нахь макIэ зэрэхъуштыр, зэфашIыжыныхэ е зиофшIагIэ зэблахъун фаехэри кызырагъэхъыштхэр, медицинэ ИофшIэхэм кызырашхъыштхэр ары. Ау Иофыр ащ тетэп, мыщ нахь игъэклотыгъэу, нахь куоу тегушыIэгъэн фае.

Натхьо Разыет кызырриIуагъэмкIэ, Урысые Федерацием псауныгъэр къэухъумэгъэнымкIэ исистемэ зэрэпсауо зэхъокIыныгъэ зэрэфэхъушт шIыкIэм, ащ имодернизацие и Программэ регионхэм япрограммэхэр ары лъапсэу илэштхэр. Ащ фэдэ республикэ Программэр шэклогъум и 26-м ехъулIэу Адыгеним ыгъэхъазыгъыгъ ыкIи Москва агъэхъыгъ. А программэм тегушыIагъэх Адыгэ Республикэм и Президентэу Тхьакушынэ Аслъанрэ министрэу Татьяна Голиковамрэ.

Сыда а модернизацием ипрограммэ зыфэдэр?

— Программэм иапэрэ Iахь зыфэгъэхьыгъэр псауныгъэр къэухъумэгъэным иучреждениехэм яматериальнэ-техникескэ базэ зыкыгъэIэтыгъэныр ары, — кыыхыгъэщыгъ Натхьо Разыет. — Республикэм мы лъэхъаным псауныгъэр къэухъумэгъэным иучреждение 209-рэ ит. Ахэр 1950 — 1980-рз илъэсхэм ашыгъэ псэуалъэх. Гупчэ район сымэджэхъэр, Кошхьэблэ ыкIи Теуцожь район сымэджэхъэм анэмькIхэр, 1930 — 1950-рз илъэсхэм ашыгъэ унэхэм ачIэтых. Медицинэ учреж-

дени 116-мэ гъэкIэжыны ыкIи гъэцкIэжыны ИофшIэнышхохэр ящыкIагъэх, псэолэи 9-р Иоф ащыпшIэнкIэ шынагъоу хъугъэх (аварийнх). ХэткIи нафэ ащ фэдэ учреждениехэм цыфхэм ящыкIэгъэ медицинэ IэпыIэгъу ифэхъуашэм нэсэу шябгъэгъотын зэрэмылгъэкIыштхэр. Джары мы лъэныкьомкIэ Иоф шIэгъэным тиреспубликэ ипашэхэм мэхъанэшхо зыкIыратырэр. АщкIэ гъэхъэгъэ гъэнэфагъэхэр шыIэх, кыыхъащт илъэсми псэолъагIэхэм кьахэхъошт.

Программэм иятIонэрэ Iахь кыдылгытэрэр медицинэ учреждениехэм лъэхъаным диштэрэ оборудование ягъэгъотыгъэныр ары. Ащи мэхъанэу иIэр хэти кыгурэлэ.

Яшэнэрэ — техникескэ амалэу медицинэ ИофшIэхэм яIэм зыкыгъэIэтыгъэныр ары. Непэ, гушIэм пае, врач 27-мэ зы компьютер нахьыбэ яттын тымылгъэкIыгъэмэ, илъэсIум кыкIоцI врач пэпчэ компьютер иIэн фае.

Зигугъу кьэтшIырэ зэхъокIыныгъэхэр кьулыкьум фэхъунхэм, модернизациери ифэхъуашэм тетэу зэпыгъэфэгъэным федеральнэ, республикэ ыкIи муниципальнэ мылкъур кыыхагъэлэжэщт. ЗэкIэмкIи модернизацием илъэсIум кыкIоцI сомэ миллиард 460-рз кьэралыгъом пэIуигъэхъанэу шыт. Ащ шыщэу тиреспубликэ Программэ пэлудгъэхъанэу кыфатлупшыщынэу шытыр миллиард 4-м ехъу. ЗэхъокIыныгъэхэр фэхъуштых шIокI зимылэ медицинэ страхованием исистеми.

Мыщ дэжымы «Iэнэ хъураер» зезыщэгъэ ЖакIэмыкьо Вячеслав гушIыIэритыгъ шIокI зимылэ медицинэ страхованием и Адыгэ республикэ фонд игъэцкIэкло директорэу Абыдэ Азамат.

— Шэклогъум и 19-м, — кыIуагъ ащ, — Кьэралыгъо Думэм ыштагъ партиеу «Единэ Россия» идепутат куп кIэщакло зыфэхъугъэ законопроектэу «ШIокI зимылэ медицинэ страхованием фэгъэхьыгъ» зыфилорэр. Сыда а законом зэхъокIыныгъэу кызыдихыгъэр?

Шылэ мазэм и 1-м кышегъэжыгъэу а законом кIуачIэ иIэ мэхъу. Законом цыфхэм яфитыныгъэхэм кьахэгъахъо. Ащ

УГСЗН ЦЫФЫМРЭ IOFШIЭНЫМРЭ УГСЗН

НыбжыкIэхэр зэрихыылIэрэ кyiныгъохэр

Тызыхэт илъэсым итыгъэгъазэ и 1-м ехьулIэу цыфхэм IOфшIэн ягъэгъотыгъэнымкIэ республикэ кyuлыкyм иучет IOфшIэн лыхыухуу нэбгырэ 5422-рэ хэтыгъ. Зыщылэжьэн зымылэхуу официальнойу атыгъэхэр нэбгырэ 4797-рэ. Ахэм ашыщхуу нэбгырэ 4270-м социальнэ тынхэр аратых, а пчъагъэм шыщхуу нэбгырэ 4266-м пособие афагъуцугъ.

IOфшIэн зымылэхэм япчъагъэ кyалэхэм ыкIи районхэм зэрашыгъэпсыгъэр зэтекIы, ащ кыыхэкIэу лэжyапIэ зымылэхэм япчъагъэ гурытымкIэ республикэм лэжyапIэу шырилэр проценти 2,5-рэ мэхъу. ШэкIогъу иныкIыгъом ехьулIэу зэрэщытыгъэмкIэ, зы IOфшIэнIэ чыплэм нэбгырэ 1,4-рэ щызэнэкъокъу.

Адыгэ Республикэм цыфхэм IOфшIэн ягъэгъотыгъэнымкIэ икyулыкyу иорганхэм закыфзэыгъээрэ граждан купхэм ахэтхэм янахыбэр илъэс кyэс нахь ныбжыкIэхэм ялыкIохуу мэхъух. 2010-рэ илъэсым а органхэм IOфшIэн лыхыухуу зыныбж илъэс 14-м кышыублагъуу 29-м нэсыхуу нэбгырэ 11382-мэ закыфагъэзагъ. Ахэр ээкIэ органхэм кyаоллагъэхэм япроцент 54,2-рэ мэхъу.

Сэнэхъатгъу ахэлъымкIэ Iэпэлэсэныгъэ икyурэ опытрэ зэрымIэм кыыхэкIэу, IOфшIэнымкIэ бэдэршыплэхэм ахэр щынэкъокъонхэ алъэкIырэн. IOфшIэнIэ кyагъотын язымыгъэлъэкIырэ лэныкбохэм зыкIэ ашыщ рабоч сэнэхъатым уасэ зэрэфамышлырэр ыкIи ныбжыкIэхэр рабоч сэнэхъатхэм зэрафэмыехэр.

2010-рэ илъэсым ищылэ-шэкIогъу мазэхэм кyаклоцI лэжyапIэ фаехуу зыныбж имыкyугъэ нэбгырэ 6173-м цыфхэм IOфшIэн ягъэгъотыгъэнымкIэ органхэм зафагъэзагъ. А гухэлъым пачагъэр япроцент 29,4-рэ. IOфшIэн зэрагъэгъотын зэрамылэкIырэм кыыхэкIэу, бзэджэ-шагъэхэр зезыхуэрэ купхэм ныбжыкIэхэр нахыбэу ахэ-шагъэхэ хуоу yублагъ. Джары экономикэ кризисым илъэхъанэ зыныбж имыкyугъэхэм IOфшIэн ягъэгъотыгъэныр ыкIи зыхэкъогъухэмрэ ныбжыкIэхэмрэ зыщылэжьэщтхэр кyагъотыным иамалхэр шыIэ шыгъэнхэм тегъэпсыкIыгъуу яIOфшIэн зэхачэныр Адыгэ Республикэм цыфхэм IOфшIэн ягъэгъотыгъэнымкIэ икyулыкyу иорганхэм

зэшyахын фэе пшъэрылъ шъхьаIэу зыкIыштыр.

2010-рэ илъэсым имэзэ 11 цыфхэм лэжyапIэ ягъэгъотыгъэнымкIэ республикэ кyuлыкyм зыныбж имыкyугъэ нэбгырэ 5648-м лэжyапIэ арагъэгъотыгъ. Ахэм ашыщхуу нэбгырэ 2675-р шыIэныгъэм икyиныгъохэм ахэ-тыгъэх, зыхэкъогъу нэбгырэ 53-р зыныбж имыкyугъэхэм яIOфхэмкIэ комисиим иучет хагъэуагъэхэм ашыщыгъэх.

ЗэкIэмкIи 2010-рэ илъэсым имэзэ 11 кyаклоцI нэбгырэ 10771-м лэжyапIэ арагъэгъотыгъ.

Галина ЦЫГАНКОВА.
УГСЗН-м и ГъэIорышIапIэ экономикэ IOфшIэнымкIэ ыкIи IOфшIэнымкIэ бэдэршыплэм изытет зэхэфыгъэнымкIэ иотдел ипаш.

Профориентациемерэ егъэджэнымрэ яIOфыгъо шъхьаIэхэр

Профориентациемер, профессиональнэ егъэджэным, IOфшIэнIэм яIэпэлэсэныгъэ хэгъэхъогъэным, лэжyапIэ зымылэхэр икIэрыкIэу гъэхъаырыжыгъэнхэм яхыылэгъэ IOфшIэным шyагъуу кыштырэм зыщыхэкъогъэ илъэсуу шытыгъ кызыэтныкIырэ 2010-рэ илъэсыр. Егъэджэным епхыгъэ пIалъэр нахь макIэ шыгъэным, рагъаджэхуу гъэхъаырызын нахь дэгъоу зэхэщэгъэным, сэнэхъатгъу арагъэгъотыхэрэр нахь псынкIэу ыкIи нахь дэгъоу алэ кyырагъэхъанхэм яыхыгъэ шыкIаIэхэр, методикIэхэр кyэгъотыгъэнхэм цыфхэм IOфшIэн ягъэгъотыгъэнымкIэ кyэралыгъо кyuлыкyм иорганхэм яспециалистхэр ренуу лыхыуштыгъэх.

Джы пшъэрылъ шъхьаIэу шытыр IOфшIэнымкIэ бэдэршыплэр кызыкIэупчIэрэ сэнэхъатхэм атегъэпсыкIыгъуу IOфшIэнIэхэр зыфэныкбо сэнэхъат зыхэлъ рабочхэр профессиональнэ егъэджэным

тегъэпсыкIыгъуу гъэхъаырыгъэнхэр ары.

Непэ цыфхэм IOфшIэн язытыхэрэм агъэлэжьэщтхэр зыфэдэнхэ фаехэмкIэ шапхъэхэр пхъашуу кyагъэуцух. Ахэр фаех Iэпэлэсэныгъэшуу зыхэлъ, опыт дэгъу зилэ специалист ныбжыкIэхэр яIOфшIэнIэхэм ащагъэлэжьэнхуу. Ау зычIэхъащтхэ апшъэрэ еджапIэхэр кыхахыхэ зыхуыкIэ ныбжыкIэхэм нахыбэу анаIэ зытырадзэрэр мы лэ-хъаным уасэ зыфащIырэ ыкIи лэжyапIэ дэгъу кyагъэхъэн зэралъэкIышты, амалэу ахэлъхэр нахыбэу кызыщызыIауахынхэ алъэкIышты сэнэхъатхэр ары. ГухэкI нахь мышIэми, ныбжыкIэхэм бэрэ кыдалгытэрэп сэнэхъатгъу кыхахыгъэмкIэ лэжyапIэ кyэгъотыгъэныр yужым зэрэгъэпсыгъэщт шыкIлэр, ащ кyинэу кyыпыкIыжыштыр.

Мы лэжyаным рабочэ сэнэхъатыбэмэ: станочникхэм, слесарьхэм, пэсолэшIхэм IOфшIэнIэхэр кyаIэупчIэх. Ащ дыкIыгъоу кyэлэгъэн фае кyуаджэхэм врачхэр, кIэлэегъаджэхэр, культурэм иIOфшIэнIэхэр зэрашыкIагъэхэр. Арышъ, цыфхэм IOфшIэн ягъэгъотыгъэнымкIэ кyuлыкyм иорганхэм яIOфшIэн профориентационнэ лэныкyом мэхъанэу шырилэм хэхъо.

Профориентационнэ IOфшIэнымкIэ мэхъанэ зилэу шытыр цыфхэм сэнэхъат кыхахы зыхуыкIэ анаIэ зытырадзэн фэе лэныкбохэр агурыгъэIогъэнхэр, ежъхэм нахь кyаIэушты сэнэхъатэр яшIогъонымгъэ тельтыгъуу кыхахыным пачагъэрэ афэхуэгъэныр ары. 2010-рэ илъэсым нэбгырэ 19000-м профориентационнэ ыкIи психологическэ IэпыIэгъу ядгъэгъотыгъ. Ахэм граждан куп зэфэшъхьафхэр: бзылфыгъэхэр, зыныбж илъэс 30-м нэмысыгъэ ныбжыкIэхэр, сэкъатныгъэ зилэхэр ахэтыгъэх.

Цыфхэм IOфшIэн ягъэгъотыгъэнымкIэ кyuлыкyм ишyагъэ аригъэкIызэ, 2010-рэ илъэсым сэнэхъат зэрагъэгъотыным пачагъэрэ 4006-рэ еджакIо дгъэ-кIуагъэ. ЛэжyапIэ зымылэхэм гурытымкIэ еджэным пIалъэу рагъэхыгъэр мэзи 3,5-рэ. Сэнэхъат ыкIи IOфшIэн лэпкэ 42-м ательтыгъуу едгъэджагъэх.

Арышъ, IOфшIэнымкIэ бэдэршыплэм изытет нахышIу шIэгъэным, обществэм хэлъ плъыр-стырыгъэм кыкIегъэчыгъэныр, лэжyэн зылъэкIыштыхэр IOфшIэным епхыгъэ нэмыкI зэфыщытыкIэхэм атегъэгъэнхэм цыфхэм IOфшIэн ягъэгъотыгъэнымкIэ кyэралыгъо кyuлыкyм иорганхэр зэралъэкIэу хэлажъэх.

ИлъэсыкIэм икыыхагъуу дэжэ цыфхэм IOфшIэн ягъэгъотыгъэнымкIэ кyэралыгъо кyuлыкyм иорганхэм яIOфшIэнIэхэм гунапкыу аштагъэхэм кyащымыуцунхуу, кyытфэныкбо пстэу-ми IэпыIэгъу тафэхууным ренэу тыфэхъаырынуу афарIо тшIогъу.

Непэ лэжyапIэ зымылэхэм агу арымьгъэкIод, ягухэлъхэр кyадэхуэнхэм яцыхъэ тырарэгъэлъ, психологхэм игъо афалъэгъухэрэм атегъэпсыкIыгъуу орэ-зеклох. Тызэгъусэм, кyиныгъохэр зэдызэшIогъынхэ тлъэкIышты.

Мамырныгъэ, рэхъатныгъэ жьугъотынуу, псауныгъэ пытэу шyауиэнэу тышyуфалъаIо, ныбд-жэгъу лъапIэхэр!

КЪОХЪУЖЪ Долэт.
УГСЗН-м профессиональнэ ориентациемер, психологическэ IэпыIэгъуыкIэ ыкIи профессиональнэ егъэджэнымкIэ иотдел ипаш.

КЪЫШЪОЖЭ

Къалэу Мыекъуапэ дэт IOфшIэнIэ зэфэшъхьафхэм тучаным иадминистратор-рэу IOф зышIэшyуштыр, бухгалтер сэнэхъат зилэр, программистыр, шэкIо-консультантыр, штукагур-маляр Iэпэлэсэныгъэ зыхэлъхэр рагъэблагъэх. Пстэу-ми мазэм сомэ 10000 кyалэжыны алъэкIышты. **Узэрэтеошты телефоныр 8(8772) 55-52-80.**

Мыекъопэ районым ит IOфшIэнIэхэр кyагъэх страховой агентуу IOф зышIэ зышIогъом, бухгалтер сэнэхъат зыхэлъым, автобусым иводителэу ахыщэ кyэзылэжы зышIогъом, уа-сткэм щылэжьэщт врач-терапевтым. Аужырэм сомэ мин 18, апэрэм сомэ 4330-рэ, адрэ-хэм сомэ мин пшIырышIл кyаратышты. **Узэрэтеошты телефоныр 8(87777) 5-10-41.**

Красногвардейскэ районым иорганациемер IOфшIэн лыхыухэрэр рагъэблагъэх. Кyызы-кIэупчIэхэрэм ашыщых слесарь, шакIо, экскаваторым иа-шинист, лаборант-весовщик зыфэпIоштыхэр, МТФ-м ипашуу IOф зышIэшyуштыр. Мэзэ лэжyапIэр сомэ мини 7-м кyы-щыублагъуу мини 10-м нэсы. **Узэрэтеошты телефоныр 8(87778) 5-14-30.**

Шэуджэн районым ит ор-ганизациемер ящыкIагъэх инже-нер сэнэхъат зилэ специалист, ла-борант, слесарь, кyоешI, гарде-робщик. Мэзэ лэжyапIэр сомэ 4330-м кyышыублагъуу мини 15-м нэсы. **Узэрэтеошты телефоныр 8(87773) 9-25-00.**

МЭКЪЭГЪЭIУ

Кyэралыгъо фэлэ-фащIэхэр электроннэ шыкIэм тетэу алтыгъэлэсыгъэнхэм ехыылэгъэ программэр гъэцэкIэгъэжыгъэным тегъэпсыкIыгъуу Адыгэ Республикэм цыфхэм IOфшIэн ягъэгъотыгъэнымкIэ икyэралыгъо кyuлыкyу и И-формационнэ портал <http://www.zanad.ru> агъэфедзэ, граж-данхэм ыкIи цыфхэр зыгъэла-жэхэрэм Адыгэ Республикэм IOфшIэнымкIэ ибэдэршыплэ изытет электроннэ шыкIэм те-тэу зышагъэгъоозэн алъэкIынуу гъэпсыгъэ хуыгъэ. Ащ пачагъоу «Унэ кабинет» зыфило-рэм уихъаныш, анкэтэ-завяв-лением ищыкIагъэхэр иптхэнхэ фае.

Сэкъатныгъэ зилэхэм таделэ

Цыф куп пстэуми IOфшIэн ягъэгъотыгъэным мэхъанэ шъхьаIэ иI, ау гражданхэм ахэтых бэдэршыплэм лэжyапIэ кышыгъотыгъэныр пстэуми анахь кyин кы-зыщыхуэрэ купхэр ыкIи а кyиныгъор нахь кyиныжы кyэхъуыгъэ зыпкыитыныгъэр зышызэщыкыгъэ лэ-хъаным. Зигугъу кyэтшыIхэрэр япсауныгъэ изытет ел-ытыгъуу лэжyапIэ кyэгъотыгъэныр бэкIэ нахь кyин кызыфэхуыгъэ купым хахъэхэрэр ары.

Гухэлъ гъэнэфагъэм тельтыгъэ Республикэ про-граммэу «Адыгэ Республикэм IOфшIэнымкIэ ибэдэр-шыплэ илэ плъыр-стырыгъэр гъэшъэбэгъэным ехыылэгъэ» зыфилоу 2010-рэ илъэсым тельтыгъэм ягъэнафэщтыгъэ лэжyапIэ ягъэгъотыгъэнымкIэ сэкъат-ныгъэ зилэхэм аделэгъэныр. Къалэу Мыекъуапэ цыфхэм IOфшIэн ягъэгъотыгъэнымкIэ и Гупчэ пред-приятиехэм ыкIи кyэлэдэхэм алтыгъэлэсыштыгъэ а органым зэригъэIуагъэм тетэу сэкъатныгъэ зилэ цы-фыр зышагъэлэжьэщт чыплэу яIэр е кyызыIауахы-рэр сэкъатныгъэ зилэ IOф шышIэн ылъэкIынуу зэтэгъэ-псыхыгъэным фэшIл предприятие, организациемер хъар-джэу шышIэрэм шыщ Iахэ зэрэфызыкIагъэкIожы-щтым ехыылэгъэ кyэбар. Ащ пачагъоу федеральнэ бюд-жетым кыыхэкIыгъэ субсидием шыщэу зы IOфшIэнIэ чыплэм тельтыгъагъуу сомэ мин 30 аратыштыгъэ а IOфшIэнIэ чыплэр мэзэ 12-м кyаклоцI амыгъэкIоды-жынуу Iуагъэ кызыатыкIэ. Ахыщэр афарIупшыштыгъэ ЦЗН-мрэ предприятиемрэ ззэгъыныгъуу зэдашы-гъэм тегъэпсыкIыгъуу.

А шыкIэм ишyагъэкIэ къалэу Мыекъуапэ сэкъат-ныгъэ зилэ нэбгыришты лэжyапIэ кyащыфагъотыгъ. ООО-у «Юдмила» зыфилоу дэкIо-бзэкIо IOфшIэнIэ чыплитIу кышызыIауахыгъ. А IOфшIэнIэ чыплэхэр гъэпсыгъэн-хэм пачагъэрэ предприятием хъарджэу шышIэрэр сомэ мин 80. Предприятием зырыдхэрэ машинитIу кyызыриш-тыгъэм ыкIи IOфшIэнIэ чыплэхэр зэригъэпсыгъэ-хэм фэшIл сомэ мин 60 фызыкIагъэкIожыгъ.

ООО-у «Газтеплосервис-Юг» зыфилоу зы IOфшIэнIэ чыплэ кышызыIауахыгъ. Ащ пачагъэрэ пред-приятием хъарджэу шышIэрэр сомэ мин 40. Ащ шыщэу сомэ мин 30 фызыкIагъэкIожыгъ.

Сэкъатныгъэ зилэхэм апае IOфшIэнIэ чыплэхэр зы-тырагъэпсыхыгъэщтыгъэх сэкъатныгъэ зилэ цыфхуу агъэлэжьэщтым сэнэхъатгъу хэлъым, ыгъэцэкIлэрэ IOфшIэным нэшанэу илэхэм, цыфыр сэкъатныгъэу иIэмкIэ зыхэхэрэ купым ательтыгъагъу.

Мы лэжyаным къалэу Мыекъуапэ дэт ЦЗН-м иIOфшIэнIэхэм цыфхэр зыгъэлажэхуу бэдэршыплэм илэ плъыр-стырыгъэм кыкIегъэчыгъэнымкIэ 2011-рэ илъэсым тельтыгъэ Программэм тегъэпсыкIыгъуу сэкъатныгъэ зилэхэм апае IOфшIэнIэ чыплэхэр кyызыIузыхы зышIогъохэм ифэшъошэ зыфышты-кIэхэр адагъэпсых.

Кыыхъащт 2011-рэ илъэсым сэкъатныгъэ зилэхэм апае къалэм хэгъэхъоужэ шыкIэм тетэу IOфшIэнIэ чыплитф кышызыIауахынуу агъэнэфагъ.

Наталья СЕМИДЕЛЬНИКОВА.
ГУ ЦЗН-у къалэу Мыекъуапэ дэтым иотдел ипашэ игуадз.

Мониторингым

кыгъэалъэгъуагъэр

IOфшIэнымкIэ бэдэршыплэм изытет ехыылэгъэ мониторингыр агъэхъаыры цыфхэм IOфшIэн язы-тырэ организациемер предприятиер щымылэжэ зэ-рэхуыгъэм е штатыр нахь макIэ шыгъэн фаеу зэ-рыщытым апкэ кыкIэу IOфшIэнIэхэр IуагъэкIынхуу зэрэхуыштым ехыылэгъэ кyэбархуу цыфхэм лэжyапIэ ягъэгъотыгъэнымкIэ кyuлыкyм иорган-хэм кyалэагъэлэсыхэрэм атегъэпсыкIыгъуу.

2010-рэ илъэсым итыгъэгъазэ и 15-м ехьулIэу Адыгэ Республикэм цыфхэм IOфшIэн ягъэгъотыгъэнымкIэ икyулыкyу иорганхэм ащатхыгъэ гражданхэр нэбгырэ 4808-рэ хуыштыгъэх. Мыщ дэжыым лэжyапIэ зымылэхэм япчъагъэ респу-бликэм лэжyапIэу шырилэр проценти 2,4-м нэсыгъагъ.

ВакансиехэмкIэ республикэ банкым зы зылуыхыгъэ-го IOфшIэнIэ чыплэу организациемер кышагъэлэжyа-гъэхэр 3341-рэ хуыштыгъэх.

Тхьамэфэ тельытэ мониторингым кyызэригъэлъа-гъорэмкIэ, республикэм ит предприятиехэм IOфыр мы-рэуштыу ашыгъэпсыгъагъ:

- предприятиехэр кyызэрэуцугъэхэм ыпкэ кыкIэу нэбгырэ 268-рэ IOфшIэн ямыIэу шысынхэ фаеу шытыгъ;
- нэбгырэ 434-рэ лэжyапIэ арамытэу администра-тивнэ отпуск агъэкIуагъэх;
- нэбгырэ 1215-р IOфшIэгъуу тхьамэфэ имыкyу тегъэпсыкIыгъуу лэжyакIо кyыдэкIых.

Нэклубгъор зыгъэхъаырыгъэр СЭХЪУТЭ Нурбий.

КЪЭЛЭКЪУТЭКЪО Казбек, республикэ клиническэ сымэджэщым иврач шъхьал:

— Коррупционер цыфхэм ахэбгъэзыным, утеклоным пае хэклыплитыу шылу сэ сэлъытэ. Апэрэр — цыфхэм ялэжьапкIэ къэлэтыгъэн фае. Цыфым иунагъо ригъэпсынэу лэжьапкIэ кыылэлахэ зыхьукIэ, имыем енэцIыштэп, мыхьомышлагъэм зыщихуымэшт. Ятлонэрэр — къуальхэ зыштэхэрэм, хэбзэ ахыщэ зыкызыупкIэ-

Имые ахыщэ, нэмыкI цыфым е хабзэм имылькыу цыф нэйпсыем кызылэкигъэхьаныр шэны зыфэхьугъэр бэшлагъэ.

ИжыкIэ тыгъорэм ылапэ паупкIыштыгъэу, ятлонэрэ лэбэгъум ылэ паупкIыштыгъэу нахьыжъхэм къалотэжыштыгъ. Шылэх къэралыгъохэр коррупцием хэщагъэ хьугъэр щаукIэу, егъашIэм хьапсым чIагъэсэу. Тэ тыхабзэхэри, тизекIуакIэхэри нэмыкIых, ащ фэдэхэм тызэрапэуцужьырэ шыкIэри фэшъхьаф.

ЯсэнэхьаткIи, аныбжыкIи, ялэнатIэхэмкIи зэфэмыдэхэу нэбгырэ заулэ мы упчIэм — «коррупцием утеклон плъэкIыштыгъэ?» зыфилорэм едгъэгупшысагъэх, къауагъэхэр кыыхэтэутых.

тIэ Iуарэгъэкл, ахыщэ е мылькыу зыкыуипкIагъэмэ, судым илоф ерэлэу. Бэми, макIэми имыеу кызылэкигъэхьагъэм елытыгъэу цыфыр агъэпщынэни, агъэтисыни фае. Ытыгъугъэр сомэ мини 100-м ригъэхьугъэмэ, опсэуфэ хьапсым чIэсынэу арэшI. Уголовнэ кодексым ар кыдымылгытэрэмэ, зэхьокIыныгъэхэр фарэшIых. ЕтIанэ тытемыкIуапэми, коррупцием зэхапшIэу «зедгъэгъэцIыкIышт».

АХЪМЭД, илъэс 48-рэ ыныбжъ, къуаджэм щэпсэу, иунаеу IофшIа- плэ кызылэуихы шлоигъу:

— «Шхэкигъэрэ нэкигъэрэ зэрэшIэрэп» зэралорэр шыпкIэ. Сэ мары тидепутатхэм ащыщ зылузгъакIэ сшлоигъоу бэшлагъэ юж сызитыр. Зымыгъотыжыыхэштхэр джыры — АР-м и Къэралыгъо Совет — Хасэм идепутатыштхэм яхэдзыгъо къэблэгъагъэш, хэдзын кампанием ахэр хэкIухьэпагъэх.

ЛэнатIэ зылэхэр арых коррупцием хэтхэр. Ары нахьыбэм, сьд ипхырыкIыкIэми, депутатэу зыхаригъэдзы зыкIышлоигъор. Хадзыфэхэ шъоубзэгух, узыфаемкIэ укыагъэгугъэшт, Iэпылэгъу кыпфэхьунхэуи тхэ кыпфалощт. Зыхадзыхэхэклэ, кыбдэлэштхэр хэгъэкли, кыбдэгущыIэнхэу ашъхэ рапэсыжырэп. Арышъ, коррупцием утеклонэу щымытми, узэрэпэуцужыштыр гъэнэфагъэ — ахыщэ къуальхэ къалихыгъэу е хэбзэ ахыщэ дезыгъэкIокIыгъэу кыыхагъэщырэ IэнэтIэхэхьэхэр суди, прокурори умылоу ялэнатIэ Iубгъэклиштых. Нэбгырэ заулэмэ джащ фэдэу яххэплэ чIыплэхэр кызыагъэбгынэклэ, адрэхэри нахь егупшысэштых, зыфэсакыжъхэу рагъэжъэшт.

ИМАНКЪУЛЭ Рэджэб, АР-м и Апшээрэ суд итхьаматэ уголовнэ IофхэмкIэ игуадз:

— Коррупцием утеклоныр псын-

КОРРУПЦИЕМ

хэрэм, коррупцием хэщагъэ хьугъэхэм апае хабзэу шылэхэр гъэпытэгъэнхэ фае.

ЗэкIэ цыфхэр законом ыпашъхэ шызэфэдэх. Зыфаер ышIэн зэрэфимытыр, ышлагъэмкIэ пшъэдэклижъ зэрэагъэхьыштыр пащэми, IэнэтIэхэхьэми, чиновникми ашIэ зыхьукIэ, цыфэу ахэр зыгъэнэфагъэхэм, хэздыгъэхэм ежъхэри зэрэащышхэр агу кыгъэклижышты.

ТХЪАЗЭПЛЪ Аслъан, Красногвардейскэ районим ипрокурор:

— Цыфхэм правовой гъэсэнгыгъэ зэрямылэр ары коррупцием обществэр зыкIызэлыубытыгъэр. Чиновникхэм ялэжьапкIэ нэмыкIэу къуальхэхэр къалаых, хэбзэ ахыщэр ежъхэм зэрэфедэу дырагъэклокIы, ар зышIэрэ, зылэгъурэ, ащ шыгъозэ цыфхэм заушъэфы.

Джащ фэд, цыф кызызрыкIом хэбзэнчъэу кыдзэекIуагъэхэми, зыгъэгумэкирэр ашIомылофыгъэми, ищыкIэгъэ фэлэ-фашIэр кыфамышлагъэми зыкыуеушъэфэжышъ щыс, илофи кIэклирэр. Ащ фэдэ хъумэ зыкыытфагъазэрэп. ЗэрэекIощтхэр икыоу ашIэрэп.

Тэ, прокуратурэм илофышIэхэми, ащ тилажъ хэлъэу сэлъытэ. Цыфхэм яфитыныгъэхэр ашIэнхэм пае нахьыбэрэ тэ гъэзет нэклиубгъохэм, телевидением такышчыгущыIэн фае. Тызэкъотмэ, коррупцием тытекIошъушты.

КИЭНЫБЭ Руслъан, казначействэм и ГъэлорышIаплэу АР-м щылэм итхьамат:

— Сэ сызхэт къулыкъур зэрэщытэу коррупцием пэуцужыгъэным фэлорышIэ. Хабзэм цыфхэм апае кытIупшырэ ахыщэр зэрэрагъа-клорэм тылгъэплэ, тыфэсакы. Коррупцием инэу тызэрэзэлышIагъэр кызыгурылозэ, ащ тытекIон зэрэ-лгъэклиштыри сицыхэ телъэу къэсIо. Ащ пае хэти кытефэрэр ышIэн фае.

ЗэкIэ кызышежъэрэр унагъор ары. Гъэсэпэтхыдэ тэрэз зэхэзымыхыгъэ сабыир псынклэу гъогу пхэндж техэ. Джащ фэд ищыкIэгъэ пстэур зэрагъэгъотызэ къэтэджыгъэри. Ины хьугъэми, ар сьд шыщи кызыдикIыгъэм егупшысэрэп. Обществэм хэхагъэми зы-зэблихурэп, зыфаер кызылэке-гъэхэ.

Гукъаоми, «уимыер къэмышт», «къэпхыгъэр кызыдипхыгъэм

утекIон плъэкIыштыгъэ?

хыжъ» алоу, изекIуакIэ зэрэмытэрэзыр сабыим ны-ты пстэуми гурагъалорэп.

Правовой культурэр гурыт ыкли апшээрэ еджаплэхэм ныбжыкIэхэм шагъотымэ дэгъу. Мы IофымкIэ СМИ-хэми инэу яшIуагъэ къагъэклошъунэу сэлъытэ.

УСТЭ Руслъан, АР-м ипрофсоюзхэм я Федерацие итхьамат:

— В. Путиным кышыгъэжъагъэу лэжьэкло кызызрыкIом нэсыжъэу IэнэтIэхэхьэхэр мылькыууиным пыщагъэ зэрэхьугъэхэм аужырэ лъэхьаным тегущыIэх. Ар дэеп, ау гушыIэ къодыекIэ коррупцием утеклошъуштытэ. Тыгъуагъэр, бзджагъэр, мыхъун зышлагъэр ышлагъэм тебгъэхьажыныр кIын. Коррупционерхэм яхъухьэшлагъэхэр къэгъэнэфэгъэнхэм фэшI компьютерхэм, нэмыкI нанотехнологие тегъэпсыхьагъэхэм яамалхэр псынклэ-лоу агъэфедэхэу рагъэжъэагъэхэмэ,

ишIуагъэ къэклоныгъэу сэгугъэ. ГушыIэм пае, мыхъунэу зекIуагъэр пцIы еусымэ е шыпкIэ къеломэ къэзыгъэлъэгъорэ детекторым «Iуагъэклэмэ», нахь щынэнкIи е икъэрар къэушынкIи хъун. Сыдэу щытми, анахь IэнэтIэ иным Iутыр арыми, зыфаер зэкIэ, хабзэри цыфыгъэри ыукъохэзэ, кызыдыгъэхьунэу щытэп. Ар зышыгъупшэрэм шIу кыдэхьуштытэ.

ХЪАТКЪО Рэмэзан, АР-м псэолъэшIынымкIэ, транспортнымкIэ, псэуплэ- коммунальнэ ыкли гъогу хьызмэтымкIэ иминистрэ игуадз:

— Коррупцием узэрэбэнын плъэ-кIыштыр гъэнэфагъэ — бзджа-шIэхэм, къуальхэ алызыхьэрэм, имыхыщэ зыгъоихэрэм пхъашэу уапэуцужышты. Ащ пае хабзэри гъэпытэгъэн фае. IэнэтIэ зылэ цы-фыр мыхъунэу зекIуагъэмэ, иIэна-

кIагъоп, ау ар зэрэдгъэклоштытм фэгъэхьыгъэ Iофхэр егъыжыагъэх. Законом, нэмыкI нормативнэ актхэм зэхьокIыныгъэхэр, хэхагъэ-хэр афашыгъэх. Коррупцием хэ-щагъэхэм зэрэхьэгъэ бзджагъэхэр нахьыбэрэ ауплэкIухэу, судхэм анагъэсыхэу хьугъэ.

Чиновникхэм, IэнэтIэхэхьэхэм, депутатхэм пшъэдэклижъ арагъэ-хьынымкIэ амалхэр шылэхэ хьугъэ, ежъхэм агу римыхьыми, егъэзы-гъэклэ, ашлагъэм елытыгъэу, зако-ным ахэри ыгъэпщынэштых, ялоф-хэр судхэм зэхафыштых. Зэрэде-путатхэм пае узынэсын уфимы-тыгъэхэми адрэ пстэумэ афэдэу пшъэдэклижъ арагъэхьышты. Iофыр зэрэлыкIотэшттым сицыхэ телъ.

Коррупцие Iофым ыгъэгумэ-кIыхэрэм ар зэрэбгъэклоштытм ехьылIэгъэ гунысэу ялэхэр кыт-фатхыхэмэ тигопэшт.

Адэгущылагъэр
ШЪАУКЪО
Аслъангуаш.

АДЫГЕИМ *exьылIагъэу къыхаутыгъэхэр*

Адыгэ Республикэм икономикэ хэхъоныгъэхэр зеришгъэхэрэм фэгъэхыгъэу Адыгэ Республикэм и Президентэу Тхьакъушынэ Аслан дэгущыгъэгоу дашыгъэр мэлъыгъэум и 1-м кыдэкъыгъэ гъэзэтэу «Труд-7» зыфилорэм кыхыгъэ. Ащ ышгъэхэр «Темп уверенный».

Хабзэ зэрэхъугъэу, Шъачэ илъэс къэс экономическэ форум цызыхашэ. Адыгеир ащ хэлажкэ ыкI амалэу иIэхэр, инвестицехэр зыщигъофедэхэ шIонгIохэр форумым кышхэгъэлягъох. Мы илъэсым республикэм иинвестиционнэ портфель хэхагъ проект 30. Ахэм ахэтыгъ дунэе класс зыI кыушхэ-лыжнэ курортэу «Лэгъонак» Адыгейм шашынэу. Ащ фэшхьафэу форумым кышхэгъэлягъуагъ инфузионнэ растворхэр кыддзыгъэкIырэ фармацевтическэ завод Тэхутэ-мыкIое районым шашгъэсынэу. Ахэм афэгъэхьыгъ Иван Карасевым истатъяу «Курорт на высоте» зыфилорэ. Ар кыхьагъ IоньгIом и 16-м кыддэкIыгъэ «Российск гъэзетым» игуадзэу «Регион» зыфилорэм.

Адыгейм исоциальнэ-политическэ Юфхэм язытет цыфхэр егъэгумэкых. Ащ фэгъэхыгъ гэзетэу «Коммерсантъ» зыфилоу мэлылфэгъум и 10-м кыдэккыгъэм Адыгэ Республикэм и Президентэу Тхаклушынэ Аслъан щыдашыгъэ зэдэгущыгъур. Статьям ышххэр «Адыгей: курс на модернизацию». Джаш фэгъэхыгъ гэзетэу «Известия» зыфилоу мэлылфэгъум и 2-м кыдэккыгъэм кыххэгъэ зэдэгущыгъури. Зыдэгущылагъэхэр Адыгэ Республикэм и Президентэу Тхаклушынэ Аслъан ары. Ышххэр «Уютно в Адыгее и ветеранам и детям».

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм Юфыгъуабэ зышлуехы. Ащ идепутатхэр республикэм и шыгъэкӀэ-псэукӀэ хъажджы. Джаш фгъэхъыгът Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхьаматгъу Анатолий Ивановым зедгугъыгъгъоу дашыгъгъэр. Статьяр кыыхъзы-утыгъгъэр гъызетгъу «Южный федеральный» зыфилоу мзэем и 17 — 23-м кыгъдэкӀыгъгъэр ары. Тхыгъэм ышхъгъэр «Социальные приоритеты — основа работы законодателей».

Илъэсэу икырым Урысыем ипечатъ Адыгеим ехьылагъэу къыхиутыгъэр маклэп. Ахэр политикэм, экономикэм, мэкъу-мэщым, наукэм, культурэм, спортым афэгъэхьыгъагъэх. Лъэккъ библиотекэм къралыгъо библиографиемклэ иотдел ахэр ыугъоинхэр, зэригъэзэфэнхэр ипшъэрылъ шъхьалэхэм ащыщ. Анахь хэутын гъэшлэгъонэу тлъытагъэхэм гъэзетеджэхэр нэлъасэ афэтшыхэмэ тшлоигъу.

Дэгушцыагъэр Ольга Морозовар
ары.

Блэккыгэз ллэшлэгум шыгэз Хэгэгү зоошом теклоныгэр кызышдахыгэр мы илэсым 65-рэ хуэгэ. Ар игэкклоныгэу зэрэхэгэгүоу игыэуныфыкыгэ. Адыгейм ицгыфызэмы зоошом ллыгэз шызэрэхэу хэлэжыагэ. Ахэм ашыш Шыгэхум иордныш Хэгэгү зоошом кышызылэжыгэз Гоцкэо Махьмуд. Ащ ехышлагэу статья кытхыгэ Н. Буныанскэм. Статьям ышгэхэр «Славное имя солдата», кызызрыхыагэр жоныгэуакэм и 7-м кыдэккыгэз гэгзетэу «Кубанские новости» зыфилорэр ары.

Туризмдм фэгъэхыгъгъ Ioфхэр нахъ чанэу зэшлуахыхэу аужыр- рлэ хъаным кыпшпэхуым шлэгън фаеу кынарэр бэ. Ахэр зэшлохыгъэхнхэмклэ амалэу щылэхэм ыкн туризмдм зегъэ- ушъомбгъугъэным фэгъэхыгъгъэ зэдэгущылэгъу Адыгъ Республи- кэм и Президентэу Тхьаклушынэ Аслъан дашыгъ. Ащ дэгущы- лагъ Александр Ершовыр, кы- хэзыуыгъгъэр «Российскэ гъзэ- тэу» бэдзэгъом и 9-м кыдэ- клыгъэр ары, ышъхьэр «Курорт- ное ожерелье».

Шушлагъуэ иIэмкIэ Адыгэ Республикэр Урысые Федерацием нахъ шызылашIэ зрэхъугъэр лъэхъаным къеушыхъаты. Урысые Федерацием культурэмкIэ и Министертствэ, Урысыем икинматографистхэм я Союз, Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет, нэмыкIхэм и апэрэу зэхъцэгъэ фестивалэу «Обереги Будущее» зыфиIорэр жьоныгъуакIэм Мыекъуапэ шырекIокIыгъ. Фестивалым кIэхъакIо фэхъугъ артисткэ цIорыIоу Ольга Будинар. Тиреспубликэ икIэлэцIыкIу IыгъыпIэмэ ар къатегуцылагъ, кIэлэцIыкIу ибэхэм IэпыIэгъу зэръащыкIагъэр хигъэунэфыкIыгъ, сэнauшыгъэ зы-

хэлхээр еджакло Москва ышэн-
хэм ыуж зэритхэри кылуагь. Аш
фэгъэхыыг Елена Космачевам
Ольга Будинам дишлыгъэ зэд-
гушылэгъур. Кызырыхыагъэр
гүзегъэу «Аргументы и факты —
Кубань» зыфилоу жьоныгъуакэм
и 28-м мэкъуогъум и 1-м кыд-
эклыгъэм ыгуадзэу «АиФ —
Адыгера» ару. Тхыгъэм ышъ-
хэр «...Потому что болит».

Адыгэ Республикэм и Президионтыгъуу Шъэумэн Хъазрэт иунэе мылӕукӕлэ Краснодарскэ сабый унэ-лицей 2003-рэ илъэсэм кӕшхызыӕуихыгъ. А лицейм мылӕысэм апӕрӕу кӕлдӕджархӕр кычӕлӕгъӕкыгъӕх. Ащ ехыллӕгъуу гъзетӕу «Известием» статья кыхуитыгъ. Ышхъӕр «Путевка в жизнь из рук Хазрета Совмента». Гъзетӕыр кызыдӕкыгъӕр Юныгъом и 7-р ары.

Бюджетим ёпхыгъуу Иоф
зышлэхэрэм псэуплэ ягъэгъо-
тыгъэным фэшл республикэм
2009-рэ илкъэсым сомэ милли-
они 100 кыфэкъуагъ. Ащ
ишуагъэкълэ субсидиэхэр ара-
тыгъэх унэгъуи 163-мэ. Адыгэ
Республикэм культурэмклэ и
Министерствэ епхыгъэ учрежде-
ниэхэм ялофышлэхэм апаре-
кьатлущыгъ сомэ миллион 43-рэ,
псауныгъэм икъуэхуэмэнклэ
Министерствэм сомэ миллион
21-рэ мин 860-рэ фэкъуагъ,
шлэныгъэмрэ гъэзэныгъэмрэкълэ
Министерствэм епхыгъэ учрежде-
ниэхэм сомэ миллион 16-рэ
мин 800-рэ афатлущыгъ, Иоф-
шлэнымклэ ыклэ социальнэ
хэххоньгъэмклэ Министерствэм
иофышлэхэм сомэ миллион 16-рэ
мин 900-рэ арагыгъ, физкультур-
эмрэ спортымрэкълэ Комитетым
сомэ миллионрэ мин 440-рэ.

Субсидиехэр гэфедагъэхэ зэрэжүгэмрэ Ёпыгъуу зишыллагъэхэм зраделёпылэштхэмрэ яхьыллагъ Иван Карасевым итхыгъэ. Ар кыхэзыутыгъэр «Российскэ гэзэтэу» гэтхэпэм и

31-рэм кыыдэкЫгъэр ары.
Тхыгэм ышгъхэр «Квартирный
стимул».

Мы аужырэ илъэси 10 — 15-м тиреспубликэ икьэлэ шъхьалэу Мыекьуапэ ичълопс дахэ диштэрэ псэолъжкIэ лъэгъупхьабэ кьы-дэтэджагъ. Адыгэ кьэралыгъоу университетым инауичъ библиотекэ ишъын бэмышлэу аухыгъ ЖьоныгъокIэ мазэм библиоте-кэр зэрэщытгэу унакIэм кошы-жыгъгэ. Мы хъугъэ-шлагъэм фэгъэхыгъгэу Екатерина Ковале-вская «Российскэ гъэзетэу» жьоныгъуакIэм и 6 — 14-м кьыдэкIыгъэм игуадзэу «Кубань. Северный Кавказ» зыфиорэм кьыригъэхьагъ. Ышъхьэр «СМС зовет в библиотеку». Лъэпкъ шовашэушэкIэ Дунэ зэнэкъокъоу «Этно-Эрато» зыфиорэм ичълопэ зэнэкъокъу апэрэу Ады-геим шыкIуагъ. Ащ хэлэжыагъэх Кьыблэ ыкIи Темыр-Кавказ фе-деральнэ шьолъырхэм, Красно-дар краим, Ростов ыкIи Ставро-поль хэхукхэм, Армением, Тур-цием, Монголием ыкIи нэмыкI кьэралыгъохэм кьарыкIыгъэ мо-делерхэр. Модельер 50-мэ кол-лекции 47-рэ кьагъэлъэгъуагъ. Мы хъугъэ-шлагъэм ехьыллагъэу Карина Кадиевам кьыгъэхьазы-рыгъэ тхыгъэр гъэзетэу «Аргу-менты и факты — Кубань» зыфилоу чъэпыогъум и 6 — 12-м кьыдэкIыгъэм игуадзэу «АиФ-Адыгеим» кьыхиутыгъ. Ащ ышъхьэр «Примерим... прошлые века».

Тильопкэзгүхэр зыщыпсэрэ шьолъырхэм нахьыбэрэ талгьылсын зэрэфаер кыдалгытээз, Адыгэ Республикэм културэмкIэ и Мафэхэр Успенскэ районымрэ Ермэлъаблэрэ гьэтхэпэм и 22 — 26-рэм ащыкIуагь. Сыд фэдэ лъапкьи кыхэкIыгэ цифхэр културэм зэпэблагэ зеришыхэрэр ыкIи зеригьгушлэхэрэр фестивалым кыхгьэльэгьуагь. Ащ фэгьэхьы-

гъагъ гъэзетэу «Кубанские новости» зыфигоу мэлътфэгъум и 27-м кыдэкыгъэм кыхъэгъэ статьяу «С вами мы — два берега у одной реки», статьяр къэзыхыгъэр Людмила Решетняк.

Сурэтыш цэрылоу, «Орден Рыцаря искусств Франции» зыфилорэр кызыфагэшыо-шагэу Михаил Шемякиныр Адыгеим кэклогъагъ.

Гъээзетэу «Аргументы и факты — Кубань» зыфиорэм икор-
респондентэу Карина Кадиевам
кысфилотагъ художникам ышгъ-
гъугъэм гущысэу ригъэшлы-
гъэхэр. Гъээзетым игуадзэу
«АИФ-Адыгеим» ахэр кыхи-
утыгъэх. Апэрэ статьям ышпхъэр
«Рыцарь из рода Кардановых»,
кызырыхыгъэр чъэпыогъум и
20—26-м кыдэклыгъэр ары.
Ятлонэрэм ышлэр «Я — лицо
кавказской национальности»,
шэклогъум и 10 — 16-м кыд-
эклыгъэм ар кыхиутыгъ.

Адыгэ Республикэм и Лъэпкь театрэ идиректорэу, Урысыем изаслуженнэ артисткэу Зыхьэ Мэлайчэт журналисткэу Карина Кадиевар дэгущылагъ. «Аргументы и факты» — Кубань» зыфилоу шэклогъум и 3 — 9-м кыдэккыгъэм игуадзэу «АиФ — Адыгэям» «Хозыяка большого дома» ышхьхуэу зэдэгущы-лгъур кыххынутыгъ.

Творческэ купэу Адыгейм илэр маклэп. Ау ахэм анахь къахшрэмэ ащыц Къэралыгъо академическэ къэшъокло ансамблэу «Налмэсыр». Мы купыр зыцамышлэрэ хэгъэгу шылэп тломэ тыхэукъонэлп. Илгэсэу зэтынэ-кырым Америкэм икыалэу Норфок шыклогъэ Дунэ фестивалын купыр хэлъыбагъ. Ащ ехылылагъ «Российскэ гъэзэтэу» жьоныгъуаклэм и 5-м кыдэ-кыгъэм кыхыгъгэ статья. Ышгъхьэр «Налымэс» за океаном», къэзытхыгъэр Владимир Самоновыр ары.

Зигугуу кээсшыгыгээр Урыс-
сыем ипечат инэклубгохэм
кыхаутыгыгэхэм ащыц Іахь
нэлп. Мы материалхэм ыкли
нэмыкІхэм нахь игьэкІотыгзуу
нэІуасэ зафэзшышы зышло-
нгохэм ахэр Лэпэк библиоте-
кэм чІагыотэнхэ альэкІышт.

ПЭНЭШЪУ Саид.
 Лъэпкъ библиотекэм къэралыгъо библиографиемкIэ иотдел иЮфышI.

ФЭЙО-ФАШІЭХЭР СЫДЭУЩТЭУ АГЪЭЦАКІЭХЭРА?

«ТетIысхьэнIэ гъуанэхэр»

Джащ фэдаццэ илэу тигъэзет чэпыюгъу мазэм ыкълэм тхыгъэ кыхиэгъагъ. Ар Шэуджэн кэлэ цыкълу нурамхэр, илгъэгъогухэр, автобус кэуцунцплэхэр зэрагъэкълэжьыгъэхэм цыфхэр зэрэшыгушлыкыгъэхэм нэмыкълэ тетлысхьаплэхэр ныкълыхьэхэм фэдэу, ахэм агузэгу нэклэу кызыэрагъэнагъэхэм зэрымгъэразэхэрэми кытегушцлэщтыгъ. Арэуцтгэу зыкълэшьагъэр кытэзылэн зытълэкъыштыгъэр гъогухэм ягъэкълэжын дэлэжьэрэ ООО-у «Благоустройство» арыти, ащ ипашэ псымъ фядгъэхьыгъ. Джэуапыр шлэх дэдэу къэкълэжьыгъ, ау тигъэрэзагъеп.

Төлийхьяагдэхэм ашыклэхэрэ
пхэмбгүхэр тыралулэжы-
штхэмэ зүдгэшлэнэу апэу
«Благоустройствэм» тызытеом
пашэхэм ашыш дгьотыгьагьэн,

ау специалист шьхьаьзу гьэ-
цкIэжьын IофхэмкIэ пшэ-
дкIыжь зыхьэу кьэтызыIо-
гьэгэ **Т. Ф. Барашки**нам ты-
кьыгэгугьэгэгаь бужыр ма-
фэм еж ышьхьэкIэ кьэуцупIэ-
хэри тетIысхьапIэхэри бушIэ-
кIунхэш, кьытфьгьеожьынэу.
ЯтIонэрми, ятIэнэр мафэм
ар ыгэгэцкIагэн, етIанэ заказ-
чыкым зылуигьэкIэнышт, те-
тIысхьапIэхэм арашIыIлэн фэ-
егэ Iофхэр рагьэкужуьынхэу
кьытилогьаг. Ари ыгэгэцкIэ-
жьыггэп. Яшэнэрэ зэдэгущы-
Iэгум Барашковам кьэбарып
зэкIэм анигьэсыггэу, тетIыс-
хьапIэхэми шыкIагэ ямыIу,
зэрэштын фаем фэдэу шыг-
гэхэу кьытфилотаг. Ахэм
агузэгухэр нэкIэу кьыкIагэна-
гэхэри кьыдгуригьэIуаг:
«Бомжхэр чэшырэ ашчымы-
чыенхэм пае ятIэнэрэ пхьэм-

бгъухэр тЫсыпІэ гузэгухэм
атыраулагъэхэп».

ПкІэ илагъэп тетІысхьапІэхэр
бомжхэм апае зэрамыгъэуцугъ-
эхэр, цІыфхэмкІэ ахэр зэрэмы-
гупсэфыхэр ащ епІожыным.
000-у «Благоустройствэм»
ипашчу **И.Пикиновым** ты-
дэгущыІэн тымыльэкІыз мэ-
зитІу фэдиз текІыгъ. Исекрет-
тар кыызэрэтиІуагъэмкІэ, ар
гъотыгыое дэдэу шыт. Іоф-
шІэгъу уахэтэр зыщырагъа-
жьэрэмрэ зыщаухыжьырэмрэ
гъогухэр кепІыбыхъх, зерагъэ-
кІэжыхэрэм ыналэ атет. Урам-
кым язытет ащ фэдизеу егъэ-
гумэкІымэ, сыдуштэу Шэ-
уджэн кьэлэ цыкІуми, нэмыкІ
чыпІэхэми ашагъэуцугъэ те-
ІысхьэпІэ имыкьухэр ащ
тымыльэгъугъэха ыкІи ари-
мыгъэгъэтэрззыжыгъэха?

ТетҮсхьапІэхэр зэрэныкьо-

шилэхэм зэримыгээгүмэкЫ-
хэрэр ыкИ еж-ежыруу ахэр
зэрамыгээтэрэзыжышхтхэр
кызыдгүрэлэр ары ООО-у
«Благоустройством» письмэр
зядгэхыггээр. И. Пикиновым
кытфариггэхыжыггээр джэ-
уапыр кэккЫ: «Шлуышюиггэ-
ныггэхэр кыдэтлүнтэхээз,
тапэкк дгээпсышт теггЫсхы-
плэхэм пхээмбггүхэр згөлхху
(гэуанэ ямылэу) атырдыггэлү-
лээнтых».

Зэрэхүүрэмкдэ, тэ зигугуу тшыгыгхээр зэрэшыгтэу кхэнэ-схих. Нэмыклэу ашыгыхээрэ СМИП-хэм адистэгшгымэ, ари тигопэгэ, ау кхэлэ цыклум ууж арагыэшлыгэ тетгысхэ-плэ заулэм джыри ггуанэхэр ялэхуу кьягэнэагыгх. Ахэр етлани нахь цыфыбэ кызыкколлэрэ останоекхэр ары зыдэ-шылэхэр. Джащ фэдэх мафэ кхэс студентишэ пчяагы кызыкколлэжыры тетгысхэ-плэу АКЪУ-м дэжыштыр,

къялэ гупчэ бэдээрэм анахь
пэблагъэр, нэмыкІхэри.

Статьяр кызыхэтутыгъэр мэзитгу хугъэ. Джыри Пикиновым тыдэгущыгэнэу хугъэл, ар е «совещанием шы», е «гъогухэр къеплтыхъэх».

ЯлофшакИ, ягъэпсыкИ
дгъэшагъохэ зэхъум, Пикино-
вым игуадзэу **С. В. Еремен-
кэр** телефонным кыкIэрацагъ.
Ахьщэ къафатIупщымэ, тетIыс-
хьапIэхэм къащыкIэрэ пхъэмб-
гъухэр ахэм агузэгухэм ада-
дзэгъынхэу ары ащ кыгътиIуа-
гъэр.

Къэлэ администрацием ипашэ игуадзуу **Н.С. Долотовым** тыкызыригъэгугъагъэмкӀэ, илъэсыкӀэр кымыхъызэ кӀалэм иостановкэхэм ашашӀыгъэ тетӀысхӀапӀэхэр зрӀэщытӀных фӀем фӀдзу агъӀэпсыжыщытх. ТежӀн. теӀплын хьӀрӀэм.

ШЪАУКЪО
Аслъангуащ.

ЛІАКЪОХЭМ КЪАРЫКІУАГЪЭМ ТЫТЕГУЩЫІЭ

АДЫГЭ ЛЬЭПКЬЫР ЗЫГЬЭДЭХЭГЬЭХЭ
ХЬАГЬУНДЭКЬОХЭР ○—○

(КъызыкІэльыкІорэр
тыгъэгъазэм и 21-м
къыдэкІыгъэ номерым ит).

Тижыхэм якIэсагь мырзу-
штэу аIоныр: «Хьяырымэ тхьа-
мыкIагьомрэ зэгольхэу цы-
фым ищыIэныгъэ хэлъых». 1950-рэ илътэсым Елмэхъан
тхьамыкIэгъошхо къехъулагъ.
КIэлэ закъоу иIэр, дзэм пае са-
молетыр ыуштызэ, игъонэ-
мысэу хэкIуадэ.

Ащ ыуж еж Елмэсхъан
имылькүкӀ шӀүшӀгъабӀэ ешӀӀ:
заом кбыхъкыжыгъӀ дзкӀлӀ
тхъамыкӀэм апае «Межар-
мейский центр отдыха» зыфи-
юрӀэ арегъшӀы. Ащ тхъамы-
кӀӀу шыпсузштыгъӀхӀер Елмэс-
хъан «тянӀкӀӀ» еджӀштыгъӀхъ.

Ильэс 87-рэ кыгъгэшлагъ адыгъ лъэпккым ыпхъоу, Францием илЫхъужъэу Хъагъундэкъо Елмэсхъан. Ащ ыццэ дышъэ хъарыфхэмкцэ хэгъэгум ихыишъэ хэтхэгъэ хъугъэ.

Иорданием шыпсуурэ Хыа-
гундэкё Мыхамэтхьяр кы-
зэриотэжырэмклэ, генералэу
Хыагундэкё Едыдж шыхэ-
клэфшхо фашлэу Париж шы-
псууг, Адыгэ Хасэм итхыма-
тэу, Францием адыгэу исхэр
зэхисхэу, зэфигэсакыжхэу
лоф ышлагэ. Шылэныгэ дахэу

**Хяагъундэкъохэу Мам-
хыгъэ щыпсэугъэхэм
ыкӀи джы дэсхэм
ащыщхэр зытекӀыгъэхэ
Джыбэ-Хьаджэр.**

кыгъышлагър илъэс 89-м итэу 1960-рэ илъэсым ыухыгъ. Урыс кзэхальтэу Сент-Женевьев-де-Буа дэтым черкескэ фыжыбзэр шыгъэу, къамэри голъэу Едыдж щагъэтылгыжыгъ.

**Шымыгъэху
Джэнчатэ
Хьагъундэкьо
генералым
ихьакI**

Амман сыщыІәу Хьагъун-
дэкъо Мыхьамэтхьяр инджы-
лызыбзэкІә тхыгъә архивхәм

нэҮасэ сафишЫзэ, кысэуп-
чыгъ:

— А сшынахыкІ, чылэу
Къэбыхьаблэ дэгъоу ошІа?
Мамхыгъэ пэчыжъа ар?

— Чылэу Къэбыхъаблэ анахь тпэгъунэгъу къуаджэу щыс. Ащ сшыпхъунахьк'лэу Майе щыныс, Шымыгъэху Аскэрбый ягуаш...

КъэсІонэу сызыфаер кы-
симыгъэху Мыхьамэтхьар
кызыщылъэтыгъ ыкІи мэкъэ
ІэтыгъэкІэ кыІуагъ:

— Олахъ-билахъ мы тиду-
най дахэ тэ кыдыгурымылоу
зыгорэ щэзеклом! Сэри мы
архивэу пачыыхэм иягъэм
кыхэхсыгъэу зигугу къэс-
шыщтыр Къэбыхьаблэ ша-
пугъэ клэлэ пхъашэу, иуахэтэ
елытыгъэмэ, цыф гъэсагъэу
Шымыгъэху Джэнчат ары.
Ар псэемиблэжъу апэрэ дунэе
заом хэлэжъагъ, гъэхъэгъэшү-
хэр илэху заор аухыгагъ, кав-
каз шыудзэ дивизиеу генералэу
Хьагъундэкъо Едыдж зипэща-
гъэм куулыкъур сыхыгъ. Мы
архивхэм кызыралэу, Кавка-
зым иклэлэ гъэсэгытлэу зэххэм
фэдэху зэфыщытыгъэх, зэфэ-
сакыжыблэщытыгъэх. Заор окло-
фэ Хьагъундэкъо генералым
Шымыгъэху иадьотантыгъ.
Лыхъужьныгъэу ащ кыгъэз-
лэгъуагъэм пае кыфагъэшшо-
шэгъагъэх Георгиевскэ меда-
лэу «За храбрость» зыфилоу я
4-рэ степень зилэр. Георгиевскэ
кыащху я 4 — 3 — 2 — 1-рэ
степеньхэр зилэхэр. Лыгъэу
заом шызэрихьагъэм елытыгъ-
эу Шымыгъэху Джэнчатэ
дзэ куулыкъуцлэу «Полный
Георгиевский кавалер» зыфи-
лорэр кыфаусыгъ.

1916-рэ ильэсым заор захым, Джэнчатэ Къэбыхьаблэ кыггээжкыг, ау бэрэ дэсыггэп. Революционнэ Иофэу Кавказым шыэкдохэрэр ыгу рымышхэу, гухэлъ ггэшлэгтонхэр илэхэу Петербург кIуаггэ. Хьаггүндэкъо генералым дэжэ екIуали, зынах дахэ къэмыхьуггэ адыгэ шьуашэхэр нэбгыритүлми ашыггэхэу пачыыхьэу Николай II-м дэжэ кIуаггэх. Пачыыхьэр дэгъоу къапэгъокыг, Джэнчатэ ышлыггэ шыкIэпщынэу фыхьыггэр игуаггэу Iихыг ыкIи архив тхыггэхэм кызыррауаггэу, сыхьагыщым ехьурэ гуетыныггэшхо хэлъэу зэдгушылаггэх. Пачыыхьэр Шымыггэхьум лъэшэу кыфэррзаг, Черкес хэгъгүм ихсэм сзламышхо кьарихьжыг. Джэнчатэ кьежэжбынэу кызытэдджыкым, дыштэ джыбэ сыхьагыр зпэлэдыжэу, дыштэ пшэхьэу кIыхьэри пылъэу шIухьафтынэу кьыритыггэх.

Революциер кэмыхыуга-
гэмэ, урыс-кавказ заом кё-
лыжыгыгэ адыгэхэм яхэку
шыхафит Шымыгэху Джэн-
чатэ илэшхэтетэу пачыхьэм
ыгэнэфэнэу шытыг.

Хягъундэкъо ЦыкIу.

Якѹбэ ыкѹо Чохѹ хѹаджэр

ЫпшээкӀэ кызырэщысӀуагъэу, чылэу Хьагъундэкъуей зэшищ дэсыгъ: Зураб, Якъуб, Юсыф. ЗэдӀужъхэу псезуштыгъэх, сабыеу яӀэхэр зеданӀуштыгъэх, чылэр нахь дэгъу, нахь бӀах зэрӕхуштым фӕбанӕштыгъэх.

Мы зэшищым якъэбар Иорданием апэдэдэ сызэклом игъэкотыгъэу Хьагундэкъо Мыхьамэтхяр кысфилотэгъагъ. Ежым Юсыф кытеклыгъэхэм кьахэклыгъэу зилытэгъыштыгъ, тэ, Хьагундэкъоу Мамхыгъ шыпсэухэрэм, Якъуб тькытеклыгъэу кылуатэ-штыгъ. Мыхьамэтхяр гушлозэ зэшхэм а з лэкъо тамыгъэу ялэр кьыгъэлыагъоштыгъ.

— Шылэх, — кыылуатэ-
щтыгъ ащ, — Хыагъундэкъо
лъэкъуацлэкӀ атхыхуу ау ахэм
ятамыгъ нэмкӀэу, гъпсы-
гъэу, энэгуягъо ахэр тыккыз-
текӀыгъэхэм юфшӀаӀоу яӀа-
гъэхэкӀ. Ащ кыкхэкӀэу ахэм
Хыагъундэкъо лъэкъуацлэр
аштэщтыгъ.

Мыхьямэтхьяр журнал плты-
жышхом дэхэКаерэ хэплты-
хы кыисэупчЫгыагь:

— Якъубэ ыкъо Чохъоу
шъукъызтекIыгъэм икъэбар
шъошIа?

— ТшІэрэп, — сІуагъэ.
— Адэ ащыгъум сэ сшІэрэр
зэІэ кыпфасІотан — кы...

— Сянэжъ кызырилотэ-
жыштыгызуу, Якубуэ зэхэм
аныхъ Иасуу, Гэдэбныгэзэхъ
хэлъуу, непи нычэпи уцу имылуу
Юф шылуштыгъ. Адэгъ хабзэм

изехъан, игъэдэхэн, икъэухъ-
мэн лъэшэу пылбыгъ. Ащ
ихаклэщ нэклэу цыф ылъэ-
гъуэгъп. Дэкъхэм алырэгъу
дахэхэр, шхончхэр, кэмэ зэ-
фэшъхьафхэр апылъагъэхэу,
джэхашъом тедзагъэри ахэм
адеклужэу шытыгъ. Иунагъо
хэбзэхшо илыгъ, чырэу ила-
гъэхэм ар ахэлбыгъ. Чылэм
илэшъхьэтэгэу Зураб Иоф горэ-
хэр илэхэу зыдэкълэклэ, Якъубэ
ычлшлэ кыыригъанэщтыгъ. Ди-
ным лэшэу пылбыгъ, апэрэ
ктурилнаджэмэ ащыщыгъ, иса-
бийхэри чылэ сабийхэри Къур-
ланым еджэнхэу ыгъасэщтыгъ-
гъэх. Хьагъундэкъохэм шы
лэхыогъо ялэр Якъубэ иуна-
шъоэкэ алыгыгъ, шыгъачтэ-
хэр лъэшэу ащ иклэсагъэх, зэ-
рэфлъэлэклэу ахэм ахэлажэ-
щтыгъ. Джач фэдэ унагъу
Чоху кызырыхъуагъэр, зы-
чаплугъэр.

Мыхамэтхяр кьэтэджыгъ,
псы ешъуагъ, шъханыгъуп-
чэм Іухы кьалэу Амман хэ-
пльагъ, лъэшэу жьы кьыши,
кьыІотэрэ хьышъэр сэри псын-
кІэу зэрэстхырэм ыгъэразу
сыхьэ Іэ кьыцифи, икьэІотэн
кьыпидзэжыгъ:

— Агу Хяагундэжбохэр зэмыжагьэхэр а унагтом кехуу-
лага. Чохуу шыпхуу дэхэ дэдэ
илаг Аминэт ыцзуу, илбэс 17
ыныбжыгы. Чохуу зышчидэ-
мыс пчыхэ горэм яшагу шыу
куп кьхдахи, унэм исыгэхэм
шюбжээр кьагырашчи, Ами-
нэт шы пллэум радзи, кьизэ
шагум дахи, ахыгы. А пчыхэ
дэдэм кьызыэрэнфагьзу, Ами-
нэт зыхыгээр лэжэу льэшэу
Бейтүггэнмэ яклалзу кьычлэ-

**Хяггүндэкё Нурбый (сэмэгүмклэ щыт)
адыгэ тхэкю цлэрылоу Клерэцэ Тембот гуцылэгъу
зыдырилагъэхэм ащыщ.**

кыгъ. Мэфиту тешагъэу
Чохъу къэкложыгъ, ышыпхъоу
ахыгъэм ыуж ыфызэ, зыда
хыгъэ чылэр къыгъотыгъ
ыкы ышыпхъу фаеу е фэмыеу
ахыгъэмэ зэригъэшэнэу ты-
риубытагъ. Пэнэ чэу лъагэр
къыкхуы, къэлапчтэм зыно-
сым нэбгыритлү лашэхэр алы-
гъэу ыпашхыгъ кыуцуагъэх.
Чохъу шы къэрэ нэтлэфэу зы-
тесым, члпллэу зэрытыр фэ-
мышхъу лъэкыупллыр пщынэ
лапэхэм аталабэрэм фэдэу, къаз-
шыр учыр ыбүбэу, къэлалпчтэм

нэбгыритлоу лутхэм шагум зэрдамыгтахьэрэр кыгурылуагъэ фэдэу зишлыштыгъ. Нэбгыришым амакъэ нахъ лъэшэу зиэтыштыгъ, къэлэпчъэлутхэм ащыщ илэшъ къылыти, умышлэрэмэ шыу зэтесым къеостт плонэу, зыккыфигъэзагъ. Чохъу ар зельэгъум псынклэу клэрахомклэ яуи нэбгыритлурин хигъэфэгъ, шыбгъэ игъэклотыгъэмклэ къэлалпчъэр зэлухи, шагум дэхъагъ. Ышпыхъу а уахътэм шъхъаныгъупчъэмклэ кыпклэ, шагум кыдэлэлздагъ. Чохъу елэбэхэ, Аминэт шыплэм кыдыгитысхыи, псынклэу кыдыэкължыи, игъогоу кытехъажыгъ.

Ар зыхуугээр шэджэгъоужыгь. Нэбгыритюу къэлапчэм Iульхэм цыфхэр къяклолагъэх. Зыр укIыгъэу, адрэр уIагъэу унэм рахъэжыгъэх.

Джары Чохъу ятэ иунэ кы-
бгыни, лышлэжэ заор къамы-
Іэтыным фэші абдзахэмэ ячлэ-
гу зыкІэкІожыгъагъэр, чылэу
Мамхыгъэ псэупІэкІэ зыкІыхы-
хыгъагъэр.

Мамхыгъ

Урыс-кавказ заор зыпцаухыгъ 1864-рэ ильэсым хъазабышхо ателъэу кьушъхьчӕлӕс чылэхуэ амьгъэстыгъэу кӕнӕжыгъэхэр шьоф нӕлхӕм якӕужыгъагъэх. Ахӕм ащыццӕу псыхъоу Фарзӕ инӕпкӕ кьекӕужыгъагъэх мамхыгъэ лӕпкӕым шыццӕу кӕнӕнӕжыгъэ цыфыхр. А лӕпкӕым тыхыгъэу чылӕми Мамхыгъ ралъаргъ.

Адрэбгум Фэрзэ нэпкь аб-
дзэхэ лъэпкьмэ ячылэу Даур-
хьаблэкIэ зэджагъэхэр кы-

щытЫсыгыагы. Ильэс пчыагыэ
зытешІэм ащ «Хьакурынэ-
хьабл» фаусыжыгыг, непэ кы-
зынэсыгыэми Шэуджен райо-
ным игупчэу ар щыт.

ХЬАГЪУНДЭЖЬО *Хьамед.*
Урысыем ипрофессио-
нальнэ литераторхэм я
Союз хэт.
(Авторым итхыгъэхэм та-
рихы цысэхэу ахэтхэмклэ
ишъэдэкълыхь хьы).

(Джыри кыкІэлъыкІощт).

Зэхэзышагъэхэр:
Адыгэ Республикэм
и Къэралыгъо
Совет — Хасэр,
иминистрэхэм
я Кабинет

Къыдзыгъэкырэр:
Адыгэ Республикэм
лъэпкъ ИофхэмкIэ,
IэкIыб къэралхэм
ащыпсэурэ тильэп-
къэгъухэм адырIэ
зэпхыныгъэхэмкIэ
ыкIи къэбар жъу-
гъэм иамалхэмкIэ
и Комитет
Адресыр: ур.Кре-
стьянскэр, 236

**Редактор
шъхьалэр**

**ДЭРБЭ
ТИМУР**

**Редакциер
зыхъшхьалэр:**
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Первомайскэр,
197.

Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79,
редактор шъхьалэм
иапэрэ
гуадзэр:
52-49-44,
редактор гуадзэр-
пшъэдэкIыж зы-
хьырэ секретарыр:
52-16-77.
E-mail:
adygvoice@mail.ru

**Зыщаушыкхьаты-
гъэр:**
Урысые Федерацием
хэутын ИофхэмкIэ,
телерадиокъэтын-
хэмкIэ ыкIи зэлы-
IэсыкIэ амалхэмкIэ
и Министерствэ
и Темыр-Кавказ
чыплэ гъэlorы-
шланI, зэраушыкхьа-
тыгъэ номерыр
ПИ №10-3892

Гъэзетым кыхиу-
тыхэрэм мышып-
къагъэу къахафэ-
хэрэмкIэ къэзыт-
хыгъэхэм пшъэдэ-
кIыж ахы. Къа-
тхэхэрэмрэ гъэзе-
тым шылажэхэр-
рэмрэ яеплбикIэ
зэтемыфэн ылгэ-
кIышт. Гъэзет-
еджэхэм къыт-
фагъэхьырэ тхы-
гъэхэр зэхэтфы-
хэрэп ыкIи къэ-
зытхыгъэхэм
аIэкIэдгъэхьа-
жыхэрэп.

Зыщыхаутырэр
ОАО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

Пчъагъэр
4668
Индексхэр
52161
52162
Зак. 3476

Хэутыным
узщыкIэтхэнэу щыт
уахьтэр
Сыхьатыр 18.00
ЗыщыкIэтхэгъэхэ
уахьтэр
Сыхьатыр 18.00

ДГЪЭКИОТЭЖЫРЭ ИЛЪЭСЫМРЭ ТИЗЭИУКИЭГЪУХЭМРЭ

Шу фапшIэмэ, укIэгъожьырэп

Пщыдатэкъо Ризо.

ТэхутэмкIэе районим иад-
министрация ипашэу Пщыда-
тэкъо Ризо 2010-рэ илъэсыр
зэрэкуагъэр зэфихьысыжырэ,
районим изэхьокIыныгъэшумэ
ягугъу кышIыгъ. Шынджые
къоджэшхэм зрашыщыр, та-
рихь гъэшIэгъон зэрэпылбыр
кыдылбгытэзэ, зэфхьысыжхэм
къахигъэщыгъ спорт псэолбикIэ
чылэм зэрэщашыгъэр. Футбол
ешIапIэ яIэ зэрэхьугъэм, ар къэ-
шыхьагъэу зэрэщытым, физ-
культурэм пыщагъэмэ япчъагъэ
зэрэхахьорэм уасэ къаритыгъ.

— Чылэм фатшIэрэм пае
тыкIэгъожьэу кыхэкIырэп,

КIэлэцIыкIу IыгышIэ Шынджые
кышыщыIутхышт, сабийхэм
яшIоигъоныгъэхэр кыдэтлбгытэ-
хэзэ, джэгупIэхэри дгъэпсыщтых.
Хэгъэгугу ззошхом лIыхьужьэу
щыфэхыгъэхэ Хьарэхьэу зэшитф-
мэ ясаугъэт чылэм кышыщыIэ-
Iуахыгъ. ЕджапIэм кычIэкIы-

Трэхъо Аслан.

гъэхэм цыф цIэрыIохэр, лэжъэкIо
хьалэлхэр къахэкIыгъэх.

Илъэс зэфэшхьафхэм къуа-
джэм дэт еджапIэр къэзыухы-
гъэхэр, чылэм щапIугъэхэр зэха-
хьэм хэлэжыагъэх. Бэгугъэ Рэмэ-
занэ, ЕмтIыль Рэмэзанэ, Ем-
тIыль Мыхьамэт, Нэхэе Казбек,
Бэгугъэ Инвер, нэмыкIэу тызы-
Iукагъэмэ ягукъэкIыжхэм та-
щагъэгъозагъ.

Зэхахьэм кышыгушыIагъэх
АР-м и Апшъэрэ суд итхьама-
тэу, шIэныгъэлэжъэу Трэхъо Ас-
лан, АР-м и Парламент и Ко-
митет итхьаматэ игуадзэу Мырзэ
Джанбэч, гурыт еджапIэм иди-
ректор IэнатIэ зыгъэцкIэрэ Дэч-
лэж Нурбий, Адыгэ Республи-
кэм гуманитар ушэтынхэмкIэ
институт иIофышIэу Агъырджан-
экъо Симэ, нэмыкIэхэри.

Цуекъо Хьисэ, Бэгугъэ Зубер,
Хэшх Къэндаур, Кушъэкъо Кимэ,
Гъышх Муслымэт, Батмэн Шам-
сэт, Абрэдж Разыет, нэмыкI кIэ-
лэгъаджэхэу еджапIэм Иоф-
шызышIагъэмэ, непи ныбжыкIэ-
мэ адэлажьэрэмэ ацIэ кыра-
Iуагъ.

— КIэлэгъадж. А гушыIэм
къызылэгъэубыты тшIоигъор

**2010-рэ илъэсэу дгъэкиотэжырым зэIукиэгъу гъэ-
шIэгъонэу тызыхэлэжыагъэр макIэп. Политикэм, эконо-
микэм, культурэм, лэпкъ Иофыгъохэм, спортым,
нэмыкIхэми афэгъэхьыгъэхэр шIукIэ тыгу кIынэ-
жыгъэх. Шынджые дэт еджапIэр кызызэIуахыгъэр
илъэси 110-рэ зэрэхьугъэр къуаджэм игъэкиотыгъэу
щыхагъэунэфыкIыгъ. Гурыт еджапIэм Трэхъо Лыу
ыцIэ зэрэфаусыгъэри Шынджые итарихь
хэмыкIокIэщтхэм зэу ащыщ.**

бэ, — кытаIуагъ Трэхъо Ас-
лан, Мырзэ Джанбэч, Нэхэе
Казбек, нэмыкIхэми. — Тыдэ
тышыIэми, тезыгъэджагъэхэр
шIукIэ тыгу къэтэгъэкIыжыых.
ЗэлъашIэрэ промышленникэу
щытыгъэ Трэхъо Лыу ыцIэ еджа-
пIэм зэрэфаусыгъэм тегъэгугу-
шIо...

— УзыщапIугъэ чылэм дахэкIэ
игугъу ашIы пшIоигъошт, — еIо
Мыекъопэ машинэшI заводым
идиректор шъхьалэу, техникэ
шIэныгъэхэмкIэ докторэу Ем-
тIыль Зауркъан. — Сэ Мые-

зышIоигъомэ япчъагъэ хэхьо. Ау
заводхэм, фабрикэхэм рабочэ
дэгъухэу ясэнэхьат хэшIыкI
фызыIэхэри ящыкIагъэх...

ТхакIоу, драматургэу Цэй Иб-
рахьимэ, драматургэу Мамый
Ерэджыбэ, бзэм дэлэжъэгъэ Бэ-
гугъэ Ахьмэд, артистэу Цэй
Унае, орэдыIо цIэрыIоу Муслим
Магомаевым янэу Кинжалова
Айшэт, фэшхьафхэми ацIэ
къетIо зыхьукIэ, чIыгулэжъ
шIагъохэри чылэм зэрэщапIу-
гъэхэр зыщыдгъэгъупшъэрэп.

2011-рэ илъэсым Шынджые

хэхьоныгъэу
ышIыщтхэр на-
хьыбэ зэрэхьу-
щтхэм къоджэ
псэупIэм ипа-
щэу Пратэкъо
Муслим къа-
тегушыIагъ.
Рагъэжыгъэ
Иофыгъохэр
лъагъэкIо-
тэнхэм фэшI
къуаджэм
щапIугъэхэу
Краснодар,
Мыекъуапэ, нэ-
мыкIхэми
ащылажэхэрэр
IэпыIэгъу къа-

Мырзэ Джанбэчрэ Пратэкъо Муслимрэ.

къуапэ гурыт еджапIэр кышы-
суухыгъ. Сичылэу Шынджые
дэхэм язакъоп сигушыIэ зыфэз-
гъазэ сшIоигъор. Джырэ уахьтэ
апшъэрэ шIэныгъэ ззыгъэгъоты

фэхьух. Узэкъотмэ узэрэлъэшыр
ашIэш, ямурадхэри щыIэныгъэм
щыпхырашынхэ алъэкIышт.

*Сурэтхэр зэхахьэм кышы-
тырахыгъэх.*

Зэхахьэм хэлэжыагъэхэр.

Дэчлэж Нурбий.

цыфмэ тыкызэхашIыкIы, —
кытаIуагъ Пщыдатэкъо Ризо. —
СпортымкIэ бэнакIохэм апае
унэу зэтырагъэпсыхьажыгъэр
ныбжыкIэмэ кIуапIэ афэхьугъ.

КIымэфэ футболыр

Адыгеир гупчэ хьушт

**Спорт псэолбикIэхэр Адыгеим зэрэщагъэпсыгъэхэм
ишIуагъэкIэ Краснодар краим изэнэкъокъухэр тирес-
публикэ щызэхашхэ. ЗэIукиэгъумэ АР-м икомандэхэ-
ри ахэлажьэх, гъэхьагъэу ашырэмкIэ тагъэгугушIо.
ЕшIэгъухэр стадионэу «Юностым» щэкIох.**

Краснодар краим футболымкIэ
икIымэфэ зэIухыгъэ зэнэкъокъу-
хэм АР-м и СДИОШОР зыщы-
зыгъэсэрэ кIалэхэм уащытхьунэу
закъышагъэлыгъо. 1998 — 1999-рэ
илъэсхэм къэхьугъэ кIалэхэу
Александр Вольвачыгъасэрэмэ
апэрэ къэкIокIыгъом апэрэ чIы-

пIэр кышыдадыгъ. 1996 — 1997-
рэ илъэсхэм къэхьугъэ кIалэхэу
Юрий Манченкэр зипашэмэ
ятIонэрэ чIыпIэр къахыгъ.

Нахьыжхэр зыхэт купым ще-
шIэх 1994 — 1995-рэ илъэсхэм
къэхьугъэ кIалэхэр. Тренерхэу
Александр Пахомкинымрэ Алек-

сандр Вольвачэр зипашэхэм апэ-
рэ чIыпIэр къыдадыгъ.

АР-м футболымкIэ и СДИОШОР
идиректор игуадзэу Пэнэшъу
Мыхьамодэ кызырэтIуагъэу,
тифутболист ныбжыкIэхэр кра-
им итренерхэм янэплэгъу итых,
якомандэхэм арагъэблагъэхэ
ашIоигъу. Iащэ Анзор, Къонэ
Амир, нэмыкI футболистхэри
дэгъоу ешIэх, ныбжыкIэхэм
щысэ афэхьух.

Краим икIымэфэ зэнэкъокъу-

хэр 2011-рэ илъэсым лъагъэкIо-
тэщтых. ЯтIонэрэ къэкIокIыгъом
хэхьэрэ ешIэгъухэр щылэ мазэм
и 15-м ехьулIэу аублэшт. Мые-
къопэ стадионэу «Юностым» зэ-
нэкъокъухэр щыкIоштых. Гъогу
чыжъэ темыхьэхэу, мылгъуи
амыгъэкIодэу тифутболистхэм
яIэпIэсэныгъэ хагъахьо. Хэгъэ-
гу мэхьанэ зиIэ республикэ ста-
дионыр Мыекъуапэ зыщагъэп-
сыкIэ, зэнэкъокъоу тикъалэ шы-
кIорэр нахьыбэ хьушт, Адыгеир
спортым нахь щызылэашIэшт.

НэкIубгъор зыгъэхьазырыгъэр ЕМТIЫЛЬ Нурбий.